

ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญาานิพนธ์
ของ
นภาพร เอื้ออุปถัมภ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.5.5
5/2/20
20

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

นภาพร เอื้ออุปถัมภ์

101030

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2546

4 226640

นภาพร เอื้ออุปถัมภ์. (2546). ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู , อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของ
นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้าน คือ ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศน
คติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านทัศนคติต่อตนเองใน
สถาบันการศึกษาและทางวิชาการ และด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน โดยจำแนก
ตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของไลเคิร์ท
สอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 324 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน , t-test , one-way analysis of variance และ Scheffe method

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยรวมในระดับ
ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระพบว่า นิสิตที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการ
อบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกันมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
แตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบในตัวแปร เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และ
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

SELF-ESTEEM OF SRINAKHARINWIROT
UNIVERSITY STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
NAPAPORN AUROOPATUM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2003

Napaporn Auroopatum. (2003). *Self-Esteem of Srinakharinwirot University students*. Master thesis M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Ms.Jaruwan Skulkhu,Ph.D. , Ms.Suwaporn Tungsomworapongs,Ph.D.

The purpose of this study were to investigate and to compare Srinakharinwirot students' self-esteem in four areas; general self , parent – home self , school- academic self , and social – peer self home according to gender , academic major , activity participation , parenting style , economic status and grade point average. The research instrument was a Likert- type five – point rating scale questionnaire used for collecting data about students' self-esteem. Sample used in this study were 324 bachelor degree students. The statistical analysis procedures used included mean , standard deviation , t- test , one- way analysis of variance and Scheffe ‘ method.

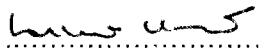
The results showed that Srinakharinwirot students possessed a moderate level of self-esteem. When compared according to demographic data, the results showed that activity participation, parenting style , and grade point average had significant effects on students' self-esteem but there was no difference on gender , academic major , and economic status.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

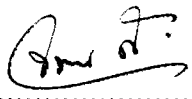
ความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

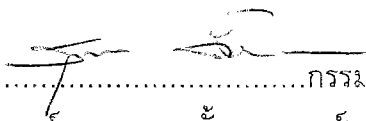
ของ
นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ะหวานนท์)
วันที่ ๑ เดือนพฤษภาคมพ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.อรรรณพ โพธิ์สุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ซึ่งเป็นทุก ๆ อย่างของผู้วิจัย รับฟังและเข้าใจผู้วิจัยเสมอ ท่านทั้งสองเป็นยิ่งกว่าผู้ให้กำเนิดของผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณุ่ สามี ภรรยา แสนน่ารัก ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ซึ่งได้ช่วยยื่นทังมือและตัวลงมาช่วยผู้วิจัย ในขณะที่ผู้วิจัยกำลังจะจมน้ำ โดยมีได้คิดเป็นห่วงตนเอง แม้แต่น้อย ผู้วิจัยขอใช้พื้นที่น้อยนิดนี้ แสดงความรู้สึกขอบพระคุณในทุกสิ่งที่ท่านทั้งสองได้ตัดสินใจ จนทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ และท่านทั้งสองจะเป็นผู้มีพระคุณที่ผู้วิจัยจะไม่มีวันลืม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกุ และท่านอาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมรพงษ์ ประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาโท ซึ่งได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ หุ่เมเทร่างกายแรงใจเพื่อให้งานวิจัยออกมาดีที่สดุ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม และคณะกรรมการการสอบปริญญาโทในครั้งนี ทำให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกิตติ ภูมิธีรเลิศรักษ์ ผู้ชายที่เชื่อมั่นในศักยภาพของผู้วิจัยเสมอ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการอุดมศึกษาทุกคน เล้ง และน้องใหม่ น้องชายและน้องสาวของผู้วิจัย และทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่ได้ให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณท่าน

นภาพร เอื้ออุปถัมภ์

ผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
	ความสำคัญของการวิจัย.....	6
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	7
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	ความหมายของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	12
	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองกับอัตมโนทัศน์.....	14
	องค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	15
	พัฒนาการของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	16
	ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง.....	19
	ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ.....	21
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	23
	การเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	27
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
	ความมุ่งหมายของการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย.....	62
	สรุปผลการวิจัย.....	64
	อภิปรายผล.....	67
	ข้อเสนอแนะ.....	73
	บรรณานุกรม.....	76
	ภาคผนวก.....	84
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	100

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี.....	30
2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	39
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายข้อและรายด้าน.....	41
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้านจำแนกตามเพศ.....	44
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและความความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา.....	45
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต.....	46
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง.....	47
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	48
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
10	เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ.....	50
11	เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา.....	51
12	เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต.....	52

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต.....	53
14 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง.....	54
15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง.....	55
16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง.....	56
17 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	57
18 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	58
19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	59
20 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	60
21 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	60
22 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองของบุคคล โดยพิจารณาจากความรู้สึกต่าง ๆ ได้แก่ การมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญ มีคุณค่า มีความชื่นชม หึงพ้อใจในตน สามารถใช้ศักยภาพของตนได้อย่างสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ สามารถยอมรับข้อด้อยของตนเองจิตใจเปิดกว้างในการรับรู้ข้อมูลทั้งทางบวกและทางลบ ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกลมกลืน สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Coopersmith, 1981 : 317) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อบุคคล เพราะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของบุคคล (Boggs and Arnold, 1989 : 66) เป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ (Fully Function Person) (Rogers, 1964 : 189) เป็นรากฐานของภาวะสุขภาพจิตทางสังคม (Hirst and Metcalf, 1984 : 72)

มีรายงานการวิจัยที่พบว่าในขณะที่บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถทำงานได้ดีไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาก่อนหน้านั้น บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะทำงานได้ไม่ดี ถ้าหากว่าประสบความสำเร็จมาก่อน (Brockner, 1979 : 1732-1741) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จ การประกอบอาชีพ การสร้างผลงาน ช่วยส่งเสริมและปลุกฝังให้บุคคลมีแนวทางในการดำเนินชีวิตในทิศทางที่ดีขึ้นดังที่ คาร์เวอร์ (Carvers, 1979 : 1251 – 1281) รายงานว่าบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง มักจะเกิดแรงจูงใจในการที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้ได้ผลงานในระดับที่ได้มาตรฐาน ส่วนบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำจะมีการตอบสนองในลักษณะการถอยหนี การหลบเลี่ยง ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับที่ แบรินเดน (Branden, 1981) พบว่าบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะมีการกำหนด

จุดมุ่งหมายของตนเองไว้สูง มีความต้องการทำงานที่ท้าทายความสามารถ ขัดค้นพบเหล่านี้ ทำให้เห็นได้ว่าความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเองมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพของงาน ความมุ่งมั่นในการทำงานอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของบุคคล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นในบุคคลโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา เนื่องจากเป็นที่ตระหนักโดยทั่วไปว่านิสิตนักศึกษาซึ่งจะพัฒนาเป็นบัณฑิต เป็นความหวังและพลังในการสืบทอดและสร้างสรรค์สังคม

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นคุณลักษณะทางจิตที่พัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก ผลงานของคูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith. 1981) เสนอว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสามารถพัฒนาขึ้นได้ในบุคคลและบิดามารดามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้บุตรได้มีการพัฒนาคุณลักษณะนี้ บิดามารดาของบุตรที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง มักจะเป็นผู้ที่ให้การยอมรับและให้ความนับถือบุตรของตนอย่างเต็มที่ มีการกำหนดขอบเขตการตัดสินใจเองของบุตรไว้อย่างชัดเจน และมีเหตุผล สร้างบรรยากาศในครอบครัวที่ทำให้บุตรปราศจากความสงสัยและความกังวลใจ บุตรสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างอิสระ สร้างเสริมประสบการณ์ที่ทำให้เพิ่มพูนทักษะและความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระในตน และมีการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ บุตรที่ได้รับความรักและการยอมรับอย่างเต็มที่จากบิดามารดาจะสะสมความรู้สึกมีค่าต่อตนไว้ในจิตใจ และในเวลาต่อมาความรู้สึกว่าตนจะได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วนคาร์ล โรเจอร์ (Roger. 1959 : 184 – 256) มีมุมมองที่แตกต่างออกไปว่า บุคคลต่างก็มีแรงจูงใจในการที่จะพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองหรือการมีทัศนะตนเองในทางบวก ส่วนการที่จะพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองขึ้นมาหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับว่าบุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยได้รับความรักอย่างมีเงื่อนไขหรือโดยปราศจากเงื่อนไข ความรักอย่างมีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุตรว่าจะเป็นที่ยอมรับของบิดามารดาเพียงใด มิใช่รักเพราะเป็นบุคคลนั้น ความรักอย่างมีเงื่อนไขมักจะส่งผลให้บุคคลมีทัศนะต่อตนเองในทางลบ เมื่อบิดามารดาหรือบุคคลสำคัญในชีวิตกระตุ้นเตือนให้บุคคลเห็นความสำคัญของการประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมายของชีวิตอยู่เสมอก็มักจะทำให้บุคคลสร้างแนวคิดที่จะหาทางบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นจนไม่ได้คิดถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และในกรณีนี้บุคคลตระหนักว่าตนไม่สามารถจะบรรลุ

จุดมุ่งหมายนั้นได้แน่นอน จะส่งผลให้บุคคลรู้สึกว่าเป็นคนไร้ค่า ในทางกลับกันความรักอย่างปราศจากเงื่อนไขของบิดามารดาโดยไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุตร จะทำให้บุคคลสามารถมองความล้มเหลวว่าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเจริญเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะของบุคคลและไม่สูญเสียความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของไทยมีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาในการดำรงชีวิต ปัญหาด้านอาชีพ ปัญหาสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวและสังคมส่งผลให้ทัศนคติและค่านิยมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติต่อชีวิตและค่านิยมของบิดามารดามักจะถ่ายทอดไปสู่บุตรโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่านิสิตนักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังก้าวจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่กำลังอยู่ในช่วงการทดลองเพื่อหาแนวทางชีวิตที่ตนต้องการจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดในด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง

นอกจากสิ่งแวดล้อมในครอบครัวแล้ว บริบทของสถานศึกษามีอิทธิพลพอ ๆ กับบริบทของครอบครัวต่อประสบการณ์ด้านความรู้สึกของผู้เรียน (Resnick, et al. 1997 : 823-832) ครูซและหลุยส์ (Kruse and Louis. 1997 : 261-289) กล่าวว่า การมีกิจกรรมร่วมกัน การพบปะสนทนา การมีปฏิสัมพันธ์ของสังคมในมหาวิทยาลัยเป็นการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์และนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับวิชาชีพ ซึ่งโบมการ์ดเนอร์ (Baumgardner. 1990 : 1062-1072) กล่าวว่าบุคคลที่รู้จักตนเองจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง ดังนั้นกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อผู้เรียนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากิจกรรมด้านการเรียน การสอนทางวิชาการ ผู้เรียนที่มีความรู้สึกในทางบวกต่อตนเองมักจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือแสวงหาโอกาสในการทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ เพื่อขยายวงความรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้การได้รับการยอมรับเข้ากลุ่มหรือการถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มจะนำไปสู่ความรู้สึกทางบวก เช่น ความสุข ความเบิกบานใจ ความสงบใจ ความพอใจในตนเอง ในขณะที่การถูกปฏิเสธจากกลุ่มหรือการถูกเมินเฉยจากกลุ่ม มักจะนำไปสู่ความรู้สึกทางลบ เช่น ความกระวนกระวายใจ หงุดหงิด อิจฉาริษยา และเหงาโดดเดี่ยว ความอับอาย

ขาดการยอมรับตนเอง เห็นตนเองเป็นคนไม่มีค่าและอาจนำไปสู่การกระทำที่เป็นปัญหาต่าง ๆ เช่น การเกิดอุบัติเหตุในท้องถนน การทดลองใช้ยาเสพติด เป็นต้น (Baumeister and Leary. 1995 : 497) การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนามาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตสาขาศึกษาศาสตร์เพื่อสนองความต้องการของประเทศในขณะนั้น จากการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในปี 2517 มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนแนวทางการผลิตบัณฑิต โดยเพิ่มการผลิตด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพอีกหลายสาขา ในด้านคุณภาพบัณฑิตนั้นมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม (กรกช ศิริ. 2536 : 1) มหาวิทยาลัยตระหนักในความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และการจัดสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานิสิตทุกด้าน อย่างไรก็ตามสังคมปัจจุบันเป็นยุคที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด นิสิตเข้ามาเพื่อเรียนให้จบโดยเร็วเพื่อจะออกไปทำงานไม่สนใจทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ประกอบกับเมืองใหญ่มีศูนย์การค้ามากมายที่นิสิตนิยมไปมากกว่าที่จะเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และถ้ากิจกรรมใดไม่มีผลโดยตรงต่อนิสิตก็มักจะไม่ได้รับความร่วมมือ (โสภณ อรุณรัตน์. 2542 : 69) นอกจากนี้การที่นิสิตต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ในสถาบันการศึกษาและวิถีการเรียนใหม่ จากการมีครูดูแลอย่างใกล้ชิด มาสู่การที่นิสิตต้องรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ การตัดสินใจในบางเรื่อง เช่น การลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเรียน การสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์ การคบเพื่อน และการบริหารเวลาในการเรียนอาจจะทำให้นิสิตเกิดความเครียด ความวิตกกังวลขึ้นได้ การเกิดความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว ซึมเศร้า หรือความขัดแย้งในใจเกี่ยวกับปทัสถานของสังคมและค่านิยมในมหาวิทยาลัย อาจส่งผลทางด้านจิตใจที่สะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดความหดหู่ ท้อแท้ หมดหวังเบื่อหน่าย รู้สึกว่าตนต่ำต้อยและขาดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (ยี่สุน เสรีบูรณะพงศ์. 2526 : 1-5 ; ศุภวดี บุญญวงษ์ . 2539 :11-12)

งานวิจัยเกี่ยวกับ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยตรงมีปรากฏอยู่น้อยมาก อย่างไรก็ตาม มีรายงานการวิจัยในลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543 :64-68) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่มีอิทธิพลต่อปัญหาการปรับตัวของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับที่ยี่สุน เสรีบูรณะพงศ์ (2526 : 81) ศึกษาปัญหาของนิสิต บางคนมีปัญหาความว้าเหว่ คิดถึงบ้าน ไม่มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกาย รู้สึกไม่ปลอดภัยขณะที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร เพื่อน ๆ ซอบรวมกันเป็นกลุ่มที่มาจากจังหวัดเดียวกัน ในขณะที่ตนเองไม่มีกลุ่มรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่กล้าแสดงออกเมื่ออยู่ต่อหน้าคนจำนวนมาก เมื่อมีปัญหาไม่ทราบว่าจะไปปรึกษาใคร ในด้านการจัดการเรียนการสอน พิมศรี เปาณิล (2530 : 97-98) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตและอาจารย์ต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า แม้บรรยากาศการเรียนการสอนโดยทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ แต่มีบางด้านที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เช่น ด้านงานบริการวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ ส่วน ปรีชา ตันจริยานนท์ (2540 : 154) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมากแต่ไม่พึงพอใจในเรื่องความยุติธรรมของอาจารย์ และมีความเห็นว่าเกรดที่ได้รับกับระดับความสามารถของนิสิตไม่ตรงกัน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้อาจส่งผลทางด้านจิตใจของนิสิตได้

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวมา อาจกล่าวได้ว่านิสิตมีปัญหาหลายประการ เป็นต้นว่า ปัญหาส่วนตัวในลักษณะต่าง ๆ ปัญหาด้านสรีระของตนเอง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเด็กเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล บรรยากาศการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมนิสิต ความรับผิดชอบต่อนตนเองของนิสิตในด้านการเรียน สังคม กิจกรรม และภารกิจในฐานะสมาชิกของครอบครัว ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อความรู้สึกหรือทัศนะต่อตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความเอาใจใส่อย่างจริงจังในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรเหล่านี้ในส่วนที่สัมพันธ์กับการพัฒนานิสิต เพื่อนำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันไปใช้ในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตเพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีศักยภาพสูงในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน และโดยรวมทุกด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน และโดยรวมทุกด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันให้เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มพูนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9,084 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย

ก. ตัวแปรอิสระ

1. เพศ ได้แก่
 - 1.1 เพศชาย
 - 1.2 เพศหญิง
2. สาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่
 - 2.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 2.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - 2.3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
3. การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต ได้แก่
 - 3.1 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก
 - 3.2 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง
 - 3.3 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย
4. แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ได้แก่
 - 4.1 แบบตามใจ
 - 4.2 แบบละเลย
 - 4.3 แบบประชาธิปไตย
 - 4.4 แบบเข้มงวด
5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่
 - 5.1 ฐานะทางเศรษฐกิจสูง

5.2 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

5.3 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

6.1 คะแนนเฉลี่ยสะสมสูง

6.2 คะแนนเฉลี่ยสะสมปานกลาง

6.3 คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ

ข. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง จากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ การยอมรับตนเอง การนับถือตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสำเร็จ ความมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม การมีความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน และมีความรู้สึกที่ว่าตนได้รับการยอมรับจากสังคม

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสามารถวัดได้จากแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1984) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้านหลักได้แก่

1.1 ทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป สอบถามความรู้สึกหรือความเห็นต่อตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องทั่วไป

1.2 ทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา สอบถามความรู้สึกหรือทัศนคติต่อตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว และสัมพันธภาพกับบิดามารดา

1.3 ทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ สอบถามความรู้สึกหรือทัศนคติต่อตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน และสภาพแวดล้อม กิจกรรมต่างๆ ในสถาบันการศึกษา

1.4 ทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน สอบถามความรู้สึกหรือ

ทักษะของตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่องเกี่ยวกับสังคมที่แวดล้อมอยู่ และ สัมพันธภาพ กับกลุ่มเพื่อน

2. การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต หมายถึง การที่นิสิตใช้ความคิด พลังกาย พลังใจ และ อุทิศเวลาของตนเข้าไปสัมพันธ์กับการทำกิจกรรม หรือร่วมปฏิบัติกิจกรรมนิสิตแบบต่าง ๆ เป็นต้นว่า การแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การทำงาน ดูแลรับผิดชอบกิจกรรม ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการจัดกิจกรรม การมีความสนใจในการ ปฏิบัติกิจกรรมนิสิตทั้งในสถาบันการศึกษาของตนและร่วมกับสถาบันอื่น ๆ ความภาคภูมิใจ ที่ได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งการเข้าเป็นสมาชิกหรือกรรมการในการจัดกิจกรรมนิสิต การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

2.1 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก หมายถึงการที่นิสิตเข้าร่วมกิจกรรม มากกว่าร้อยละ 70 ของกิจกรรมขึ้นไป

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง หมายถึง การที่นิสิตเข้าร่วม กิจกรรมประมาณร้อยละ 40-70 ของกิจกรรม

2.3 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย หมายถึง การที่นิสิตเข้าร่วมกิจกรรม น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกิจกรรม

3. นิสิต หมายถึง นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2545

4. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนิสิตในการ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ความใกล้ชิดสนิทสนม สนใจทุกข์สุข การให้การสนับสนุนช่วยเหลือและ มีความเข้าใจความรู้สึกของบุตร การยอมให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว แบ่งเป็น 4 แบบ ได้แก่

4.1 แบบตามใจ หมายถึง การที่ผู้ปกครองแสดงความรักต่อบุตรอย่าง เปิดเผยคอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือโดยยอมให้บุตรเป็นผู้ตัดสินใจเองในการกระทำกิจกรรม ใด ๆ

4.2 แบบละเลย หมายถึง การที่ผู้ปกครองไม่ค่อยแสดงความรักต่อบุตรอย่าง ชัดเจน ไม่สนใจใต้อตามทุกข์สุขของบุตร ไม่ให้คำปรึกษาและไม่ทราบว่าบุตรมีความต้องการที่ จะเข้าร่วมกิจกรรมใดหรือไม่ การให้การสนับสนุน อยู่ในระดับต่ำและห่างเหิน

4.3 แบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่ผู้ปกครองแสดงความรักต่อบุตรอย่างชัดเจน สนใจใต้อตามทุกข์สุขของบุตร ให้คำปรึกษาและสนับสนุนในการทำกิจกรรมของบุตรในกรณีที่เห็นว่าเหมาะสม ยอมให้บุตรตัดสินใจเองในบางครั้ง และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุตรด้วยใจเป็นธรรม

4.4 แบบเข้มงวด หมายถึง การที่ผู้ปกครองไม่แสดงความรักต่อบุตร ไม่สนใจใต้อตามทุกข์สุข มักคอยสั่งการหรือกำหนดให้บุตรทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของบุตร ไม่นอгуาตให้บุตรตัดสินใจเองแม้ในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุตรเอง

5. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียนของนิสิต

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง สภาพความเพียงพอของรายได้เทียบกับรายจ่ายประจำเดือนของครอบครัวตามการประเมินของนิสิต แบ่งเป็น

6.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง หมายถึง มีรายได้มากกว่ารายจ่ายไม่เดือดร้อน มีเงินเก็บและไม่มีหนี้สิน

6.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง หมายถึง มีรายได้พอ ๆ กับรายจ่าย อาจมีเงินเหลือเก็บบ้าง ไม่มีหนี้สิน

6.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ หมายถึง มีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายและมีหนี้สิน

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนิสิตที่วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ผ่านมาจนถึงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.50 –2.99

7.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50

8. สาขาวิชาที่ศึกษา หมายถึง ลักษณะของกลุ่มวิชาที่นิสิตนักศึกษาอยู่ แบ่งเป็น

8.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์

8.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะพลศึกษา

8.3 สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
3. นิสิตมีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตต่างกัน มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
4. นิสิตมีแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกัน มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
5. นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
6. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจัดตามลำดับดังนี้ ความหมายของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองกับอัตมโนทัศน์ องค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง พัฒนาการของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ความหมายของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งรวมไปถึงระดับของการยอมรับ การนับถือตนเอง การรู้สึกว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีความสามารถ และมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ (Self-concept) อย่างใกล้ชิด ได้มีผู้ให้ความหมายของความรู้สึกมีค่าในตนเองไว้ต่าง ๆ กันดังนี้คือ

โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1979 : 31) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ

แบรนเดน (Branden. 1981 : 110) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นลักษณะของความเชื่อมั่นและความนับถือในตนเองที่เกิดจากความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะบรรลุความสำเร็จในสิ่งที่ตนพึงใจ

คาร์เพนนิโต (Carpenito. 1983 : 392) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นบุคลิกอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะตัดสินความมีคุณค่าในตนเอง โดยพิจารณาจากการประเมินตนเองในด้านความสามารถและการยอมรับของสังคม

คูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith. 1984 : 5) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นการตัดสินความมีคุณค่าของตนเอง ซึ่งแสดงถึง เจตคติของบุคคลในแง่การยอมรับหรือไม่ยอมรับ

ตนเอง และแสดงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง

ลาซารัส (Lazarus. 1991 : 441) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความภาคภูมิใจในงาน ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลรับรู้และยอมรับข้อดีของตนเอง และในขณะเดียวกันก็เห็นความสำคัญของข้อดีและคุณลักษณะทางบวกของตนเอง

ฮาร์เทอร์ (Harter. 1990 : 67-97) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็น ความสามารถของบุคคลในการที่จะเกิดความภาคภูมิใจในศักยภาพและพลังของตน เป็นความรู้สึกที่ทำให้บุคคลมีความเชื่ออย่างมั่นคงว่า การกระทำของตนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ และความเชื่อเช่นนั้นส่งผลให้บุคคลสามารถปรับตัวได้ เมื่ออยู่ในสภาวะที่ไม่พึงใจ

ซันดีนและคณะ (Sundeen, et al. 1994 : 75) นิยามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองว่าเป็น การตัดสินคุณค่าของตนเอง โดยการประเมินเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และจากการกระทำของตนเองเมื่อเทียบกับบุคคลอื่น

พาลลาดีโน (Palladino. 1994 : 3-4) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งไม่คงที่ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความรู้สึกและประสบการณ์ โดยมีความหมายหลายประการ ได้แก่

1. ความเชื่อในตนเองและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
2. ความสามารถในการมองโลกตามความเป็นจริงและมองโลกในแง่ดี
3. ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในอันที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น
4. ความสามารถที่จะรับรู้และยอมรับข้อดีของตน และทำการพัฒนาให้ดีขึ้น
5. การตระหนักถึงลักษณะเด่นที่ตนเองมีอยู่และมีความภาคภูมิใจในลักษณะเด่น

ของตน

6. การรับรู้และการยอมรับตนเอง
7. การเชื่อมั่นในคุณค่าและนับถือในความสามารถของตน
8. การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี และเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการริเริ่มสิ่งใหม่
9. การเข้าใจว่าตนมีคุณค่าในตนเองและมีค่าต่อบุคคลอื่น

10. การยอมรับตนเอง และการมีความสามารถบรรลุในสิ่งที่ตนต้องการ

จากความหมายของความรูสึกมีคุณค่าในตนเองดังกล่าวมาข้างต้น พบว่ามีส่วนที่เป็นสาระสำคัญร่วมกันคือ ความรูสึกในทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง จึงพอสรุปได้ว่า ความรูสึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรูสึกที่บุคคลมีต่อตนเอง จากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ ความเชื่อมั่น ความสำคัญ ความมีค่า และความสำเร็จ โดยแสดงออกในลักษณะที่ตนเอง มีการยอมรับ การนับถือตนเอง และเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน เห็นว่าตนมีความสำคัญต่อสังคม

ความรูสึกมีคุณค่าในตนเองกับอัตมโนทัศน์ (Self-Esteem and Self Concept)

การที่จะเข้าใจความหมายของความรูสึกมีคุณค่าในตนเองนั้น จะต้องศึกษาอัตมโนทัศน์ให้เข้าใจ เพราะอัตมโนทัศน์เป็นภาพรวมของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง อันประกอบไปด้วยความคิด ความรูสึก ความเชื่อ ความศรัทธา เจตคติ ความพอใจ การยอมรับตนเอง การประเมินตนเองในด้านความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน ความมีคุณค่า และการรับรู้สภาวะความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบุคคลอื่น และตนกับสิ่งแวดล้อม (Taft, 1985 : 78)

ได้มีผู้ศึกษาอัตมโนทัศน์และแบ่งอัตมโนทัศน์ออกเป็นองค์ประกอบย่อยตามแนวคิดของตน เช่น ดรีฟเวอร์ (Driever, 1976 : 174-175) แบ่งอัตมโนทัศน์ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical Self) ได้แก่การรับรู้เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะหน้าตาท่าทางที่มองเห็นจากภายนอก การรับรู้ถึงสมรรถนะการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ความรูสึกถึงความสามารถทางร่างกายของบุคคล

2. อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว (Personal Self) ได้แก่ การรับรู้คุณค่าของตนเองในส่วนที่เป็นนามธรรม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความคาดหวังต่าง ๆ ที่บุคคลมีต่อการดำรงชีวิตของตนเอง แบ่งออกเป็น

2.1 ด้านความมีศีลธรรม-จริยธรรมในตนเอง (Moral – Ethical Self) เกี่ยวกับเกณฑ์ ค่านิยมทางสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อทางศาสนา

ซึ่งแต่ละบุคคลยึดถือเป็นหลักในการตัดสินใจว่าพฤติกรรมของตนเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม

2.2 ด้านความคงเส้นคงวาในตนเอง (Self Consistency) เป็นความรู้สึกที่แสดงถึงความเป็นตัวเอเองในลักษณะประจำตัว โดยมีการแสดงออกที่คงที่หรือสม่ำเสมอ เกิดจากการเรียนรู้และจัดระเบียบวิธีการอย่างเหมาะสมกับชีวิตของตนเอง เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของบุคคลนั้นซึ่งปฏิบัติเป็นประจำ และการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน

2.3 ด้านความคาดหวังในตนเอง (Self-Expectancy) เป็นความรู้สึกนึกคิดเจตคติเกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลนั้นต้องการจะเป็นหรือต้องการจะทำโดยที่บุคคลจะตั้งความหวังความต้องการของตนว่าจะเป็นอย่างไ่ ซึ่งบุคคลนั้นจะพยายามเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

2.4 ด้านการยอมรับคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับคุณค่าของตนเองในหลาย ๆ ด้านที่ตนเองมีอยู่ เป็นส่วนประกอบสำคัญของอัตมโนทัศน์ โดยบุคคลจะประเมินคุณค่าของตนเองจากลักษณะที่ตนเองเป็นอยู่ เปรียบเทียบกับลักษณะที่ตนเองต้องการจะเป็น ระดับของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองจะสามารถเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของอัตมโนทัศน์ได้

องค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith, 1981) แบ่งองค์ประกอบของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ

1. อำนาจ (Power) ได้แก่ ความสามารถมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ความสำคัญ (Significance) ได้แก่ การได้รับการยอมรับและการมีคุณค่า
3. ความสามารถ (Competence) ได้แก่ ความสามารถในการกระทำในสิ่งที่ต้องการทำได้จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
4. คุณธรรม (Virtue) ได้แก่ การปฏิบัติตนอย่างมีศีลธรรม จริยธรรม ความเชื่อ และค่านิยมที่เป็นปทัสถานของสังคม

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การรู้สึกมีคุณค่าจากตนเอง (Esteem from self) ได้แก่ ความต้องการมีพลัง (Strength) ความสำเร็จ (Achievement) ความสามารถที่พอเพียงสำหรับทำสิ่งต่าง ๆ (Adequacy) ความเชี่ยวชาญและความสามารถ (Mastery and Competence) ความเชื่อมั่น (Confidence) ความมีอิสระและความเป็นไทแก่ตัว (Independence and Freedom)

2. การได้รับการเห็นคุณค่าจากบุคคลอื่น (Esteem from others) ได้แก่ ความต้องการมีชื่อเสียง มีตำแหน่ง มีเกียรติยศ การได้รับการเอาใจใส่ มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี และได้รับความชื่นชมจากบุคคลอื่น

พัฒนาการของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ได้แก่

1. การประเมินตนเอง (Self – Evaluation) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองพัฒนาจากการประเมินตนเอง (Osborne, 1996; Swann, 1996) การประเมินตนเองมักจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว บุคคลมักจะมีความภาคภูมิใจในตนเมื่อประสบความสำเร็จ และรู้สึกอับอายเมื่อประสบความล้มเหลว แต่เป็นที่น่าประหลาดใจว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง มักจะมีความภาคภูมิใจเมื่อประสบความสำเร็จ แต่กลับไม่รู้สึกอับอายเมื่อประสบความล้มเหลว ผลงานวิจัยระบุว่าบุคคลเหล่านี้ได้พัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการประเมินความล้มเหลวว่ามีผลต่อตนน้อยที่สุด ในทางกลับกันบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ มักจะรู้สึกอับอายเมื่อประสบความล้มเหลว แต่ไม่ค่อยมีความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อประสบความสำเร็จซึ่งส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ยังคงมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำอยู่ตามเคย

2. ความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา (Success in Valued Domains)

บุคคลให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะแตกต่างกัน สำหรับบางคน คุณลักษณะทางสรีระอาจมีความสำคัญ บางคนอาจให้ความสำคัญกับความสามารถทางการกีฬา ในขณะที่บางคนเห็นว่าความสำเร็จทางวิชาการเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับตน ดังนั้น

ความสำเร็จในเรื่องที่ตนตั้งปณิธานไว้ จึงมีความสำคัญต่อบุคคลมากกว่าความสำเร็จในด้านอื่น ๆ นักวิชาการการศึกษาพบว่า บุคคลมักให้ความสำคัญแก่ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการทำงานทักษะทางสังคม และความสง่างามทางร่างกาย (Heatheron and Polivy. 1991) อย่างไรก็ตาม ฮาร์เทอร์ (Harter. 1990) กล่าวว่าบุคคลยังให้ความสำคัญกับมิติอื่น ๆ อีกมากและการให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปตามอายุของบุคคล

3. ค่านิยมของสังคม (Societal Values)

ค่านิยมของบุคคลมักสะท้อนค่านิยมของสังคม ค่านิยมของบิดามารดา และค่านิยมของเพื่อน ค่านิยมบางประการ เช่น วัตถุประสงค์ ในบางสังคม เช่น สังคมอเมริกัน มักจะปลูกฝังค่านิยมกันตั้งแต่วัยเด็กว่าสามารถจะเป็นคนรวยได้ และควรที่จะมุ่งสร้างฐานะอย่างเต็มที่ ดังนั้นหากในเวลาต่อมาไม่เป็นคนรวยอย่างที่คิดก็อาจส่งผลให้กลายเป็นคนที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ แต่ถ้าไม่มีค่านิยมว่าต้องเป็นคนรวย ก็จะไม่รู้สึกว่าตนมีคุณค่าในตนเองต่ำเมื่อไม่ได้เป็นคนรวย เป็นต้น ค่านิยมของบิดามารดามีความสำคัญ เนื่องจากมักจะมีการปลูกฝังค่านิยมของบิดามารดาให้กับบุตร ถ้าบิดามารดาให้ความสำคัญกับการศึกษา ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้เรียนก็มักจะได้รับอิทธิพลจากผลการเรียนในสถานศึกษามากกว่าจากพฤติกรรมด้านอื่น ๆ เพื่อนก็มีอิทธิพลสูงต่อการกำหนดค่านิยมของบุคคลระยะหนึ่งของพัฒนาการของมนุษย์ คือ การแยกจากบิดามารดา ในช่วงวัยรุ่นเพื่อนจะทวีความสำคัญมากขึ้นเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบทำอะไรตามเพื่อน การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของกลุ่มก็ยากที่จะได้รับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

เป็นที่ทราบกันว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีแนวโน้มที่จะคงสภาวะอยู่เป็นเวลานานพอสมควรและไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย นักวิชาการ กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองของบุคคลจะมีการพัฒนาขึ้นในวัยเด็ก เป็นผลที่เกิดจากการได้รับความรักความอบอุ่นจากผู้เลี้ยงดู ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการรับรู้คุณค่าของตนเอง เด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีความรักและได้รับการยอมรับในคุณค่าของตน จะสะสมความรู้สึกการมีคุณค่าในตนไว้ในจิตใจ ส่วนเด็กที่ถูกปฏิเสธ ไม่ได้ได้รับความรัก จะมีความรู้สึกที่ตนต่ำต้อยไร้ค่า (Barry. 1989 : 13) ซึ่งสอดคล้องกับคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 236) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญของการพัฒนา

ความรูสึกมีคุณค่าในตนเองได้แก่ การยอมรับในตัวบุตรของบิดามารดา การกำหนดขอบเขตของความประพฤติที่บิดามารดาวางไว้อย่างชัดเจน ระดับของความเป็นอิสระในการตัดสินใจ การให้เสรีภาพต่อบุตร รวมทั้งความรูสึกมีคุณค่าในตนเองของบิดามารดา และวิธีการลงโทษอย่างมีเหตุผล การให้ความรักความอบอุ่น จะเสริมสร้างให้บุตรพัฒนาความรูสึกมีคุณค่าในตนเองได้สูง ในขณะที่เด็กที่ขาดความรัก ถูกทอดทิ้ง จะพัฒนาความรูสึกมีคุณค่าในตนเองได้น้อย ในทำนองเดียวกัน ครุชและสทรอบ (Crouch and Straub, 1983 : 77) กล่าวว่า ความรูสึกมีคุณค่าในตนเองมีรากฐานมาจากครอบครัว ส่วนเมเนียล (Meneil, 1975 : 106-108) กล่าวว่า เมื่อเด็กโตขึ้น มีโครงสร้างทางสังคมขยายขึ้นเป็นกลุ่มเพื่อนและสถานศึกษา เด็กมักมีความต้องการความรูสึกมีคุณค่าในตนเองโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาสติปัญญา ทักษะทางสังคมและความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ความรูสึกและค่านิยม รวมทั้งปฏิกิริยาจากเพื่อนและบุคคลรอบข้างจะมีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการยอมรับนับถือ ความรักจากเพื่อน ๆ และบุคคลในครอบครัวก็จะมีความรูสึกว่าตนเองมีคุณค่า แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนและจากครอบครัว ก็จะส่งผลให้มีความรูสึกตนเองมีค่าน้อย

ผลงานของ คูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith, 1981) เสนอว่า ความรูสึกมีคุณค่าในตนเองอาจมีส่วนเชื่อมโยงกับแนวโน้มที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ในเรื่องความรูสึกมีคุณค่าในตนเองนั้นพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้น เหตุผลหนึ่งที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับความสำเร็จของบุคคลทำได้ยาก ก็เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลในด้านความสามารถในการทำงานและต้องเปลี่ยนความรูสึกมีคุณค่าในตัวเองของบุคคลนั้นด้วย งานวิจัยในด้านนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า ใน การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความสำเร็จ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะต้องเน้นทั้งการเปลี่ยนแปลงความรูสึกมีคุณค่าในตนเองและอัตมโนทัศน์ ด้านความสามารถของบุคคล เนื่องจากทั้งสองปัจจัยนี้มีอิทธิพลต่อกันและกัน

ในการที่จะพัฒนาความรูสึกภาคภูมิใจในงานของบุคคล และในกระบวนการนั้นเป็นการพัฒนาความรูสึกมีคุณค่าในตนเอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้เด็กมีอิสระในตนเองสามารถ

ตัดสินใจเอง มีความสามารถในการเลือกแนวทางปฏิบัติของตน เด็กจะเรียนรู้และมีความมั่นใจในการที่จะกล้าทำในสิ่งที่ยากและท้าทายความสามารถในการดำเนินชีวิตในเวลาต่อมา

สำหรับคาร์ล โรเจอร์ส (Rogers. 1959) มีความเห็นว่าเป็นธรรมชาติของทุกคนที่จะถูกกระตุ้นให้พัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้อยู่ในระดับสูง โดยโรเจอร์สเรียกความรู้สึกนี้ว่า ความรู้สึกต่อตนในด้านบวก (Positive Self-Regard) ในการที่จะมีความรู้สึกต่อตนในด้านบวกนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาโดยได้รับความรักแบบมีเงื่อนไขหรือไม่ถ้าได้รับความรักแบบมีเงื่อนไข การที่จะมีความรู้สึกต่อตนเองในทางบวกนั้นก็เป็นเรื่องที่ยากจะเกิดขึ้นความรักแบบมีเงื่อนไขนั้นจะรักเพราะทำอะไรถูกใจ หากทำไม่ถูกใจก็ไม่รักหรือปฏิเสธซึ่งจะนำไปสู่การมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ และเมื่อใดที่บุคคลตระหนักว่าตนไม่มีทางที่จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ได้ตั้งปณิธานเอาไว้ได้แล้ว บุคคลนั้นจะเห็นตนเองเป็นคนไร้ค่าในทางกลับกันความรักแบบไม่มีเงื่อนไขจะนำไปสู่การมีความรู้สึกต่อตนในทางบวก ถ้าความรักไม่เกี่ยวข้องกับการทำอะไรให้ถูกใจ การทำได้หรือไม่ได้จึงไม่ใช่เรื่องสำคัญทำให้บุคคลสามารถรับรู้ความล้มเหลวได้ด้วยใจเป็นกลางมากขึ้น ทำให้ลดความกังวลลงได้ส่วนดเวค (Dweck. 1991 : 199-235) กล่าวว่า บุคคลที่มักจะคอยรับการยินยอมจากบุคคลอื่น มักจะพัฒนาวิธีการเรียนแบบรอให้คนอื่นบอกสอนแทนที่จะคิดอยากเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพไปสู่ความเป็นเลิศ

ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง

บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยมีการรับรู้และยอมรับความบกพร่องของตน และในขณะเดียวกันก็ตระหนักและพึงพอใจในความเข้มแข็งมีพลังและคุณสมบัติดี ๆ ที่ตนมีอยู่ (Lazarus. 1991 : 441)

ลักษณะสำคัญของผู้ที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงได้แก่ ความภาคภูมิใจ บุคคลรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่สังคมหรือเป็นบุคคลที่มีค่าต่อสังคม (Mascolo and Fisher. 1995) สทอร์มและสทอร์ม (Storm and Storm.1987) กล่าวว่า ความรู้สึกภาคภูมิใจนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ เช่น ความรู้สึกเป็นผู้มีชัย

การเอาชนะอุปสรรคได้ การประสบความสำเร็จในงาน ความรู้สึกเป็นคนพิเศษ กล้าหาญและ
 เต็มไปด้วยพลัง ส่วนลาซารัส (Lazarus. 1991) กล่าวว่า ความรู้สึกภาคภูมิใจเกิดจากการได้ทำ
 ในสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้และทำได้สำเร็จ พร้อมกับได้รับการยอมรับ ความชื่นชมจากการกระทำที่
 บุคคลต่างเห็นว่ามีค่ามีประโยชน์ ลาซารัสเน้นความภาคภูมิใจทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและใน
 ในฐานะสมาชิกของกลุ่ม . ฮาร์เทอร์ (Harter.1990) กล่าวว่าความภาคภูมิใจของบุคคลทำให้เกิดมี
 คุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง เช่น ความเชื่อมั่นในตน
 ความเป็นอิสระ ความไม่กลัว ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตน จะทำให้
 บุคคลรู้สึกว่ามีอำนาจ มีพลัง และอาจจะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้ ความรู้สึก
 ดังกล่าวทำให้บุคคลสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้

นอกจากนี้ความภาคภูมิใจในตนช่วยให้บุคคลคงพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายของ
 ชีวิต บุคคลสามารถคงพฤติกรรมไว้ได้เพราะเชื่อว่าสักวันหนึ่งการกระทำของตนจะต้องบรรลุผล
 สำเร็จ บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะมีความวิริยะอุตสาหะ เนื่องจากมีความเชื่อมั่น
 ในความสามารถของตน และมีความหวังอย่างเต็มเปี่ยมที่จะประสบความสำเร็จ (Snyder, et al.
 1991:570-585) ผู้ที่มีความหวังจะมีความมานะบากบั่นและประสบความสำเร็จในที่สุด

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงได้แก่ การยอมรับ
 ความบกพร่องของตนเอง ถ้าบุคคลทำตนเป็นคนที่ไม่ยอมรับความผิดพลาดของตน
 (perfectionist) ก็มักประสบความสำเร็จกังวลใจอยู่เสมอ ผู้ที่ยอมรับตนเองได้ว่าตนก็ไม่ได้ดีพร้อมไป
 หมดทุกอย่างจะสามารถดำเนินชีวิตในท่ามกลางความผิดพลาดและอุปสรรคได้ดีกว่า ฮาร์เทอร์
 (Harter. 1990) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ แต่เท่าที่ทราบ
 ความรู้สึกนี้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมหลายอย่างของบุคคล เป็นต้นว่า การสร้างและการ
 คงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคม

คูเปอร์สมิทส์ (Coopersmith. 1984 : 5) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง
 จะรับรู้คุณค่าของตนตามความจริง มีความตระหนักในศักยภาพทั้งหมดของตนที่มีอยู่ มีจิตใจ
 เปิดกว้างยอมรับสถานการณ์ต่างๆ ตามความเป็นจริง และสามารถแสดงออกในสถานการณ์
 ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนว่าจะ

ทำงานจนประสบผลสำเร็จได้ มีความเป็นผู้หน้า มีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีการประเมินความสามารถ ทักษะทางสังคม และคุณลักษณะอื่น ๆ ของตนอย่างตรงไปตรงมา และรอบคอบมากกว่าที่จะคิดเอาเอง มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความพึงพอใจประทับใจในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความวิตกกังวลน้อย ตระหนักในความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อบุคคลอื่น มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม มีความสุขกับชีวิตของตน กล้าที่จะรับงานที่ท้าทายความสามารถหรืองานที่แปลกใหม่ ไม่ย่อท้อต่องานที่ยากหรือมีอุปสรรคมาก เต็มใจที่จะได้ทำงานเต็มตามศักยภาพของตน

ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ

บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความรู้สึกอับอายอันเนื่องมาจากการประเมินตนเองว่าขาดความสามารถ และขาดทักษะที่สังคมเห็นว่ามีความสำคัญ

ลักษณะสำคัญของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ คือ ความอับอาย ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำมิได้หมายความว่า เป็นการขาดหายไปของความภาคภูมิใจในตนเอง แต่เป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เป็นลบ และสภาวะทางอารมณ์ที่ถือว่าบรรยายสภาพของบุคคลในขณะนั้นได้ดีที่สุด ก็คือ ความอับอาย (Tangney, Burggraf and Wagner. 1995) มาสโคลและฟิชเชอร์ (Mascolo and Fischer. 1995) กล่าวว่า บุคคลจะรู้สึกอับอายเมื่อไม่สามารถที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามมาตรฐานของสังคมหรือตามที่บุคคลอื่นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี และบุคคลจะรู้สึกว่าตนเป็นคนไร้ค่า

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ได้แก่ การที่บุคคลมีความเชื่อว่าตนขาดความสามารถและทักษะที่บุคคลอื่นในสังคมถือว่าเป็นเรื่องสำคัญผลก็คือบุคคลเหล่านี้จะรู้สึกว่าตนเองไร้ความหวังอยู่เสมอ

ถึงแม้ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมักจะลดระดับลงเมื่อบุคคลประสบผลของการกระทำในทางลบหรือประสบความล้มเหลว แต่โดยทั่วไปแล้วระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ของบุคคลในแต่ละมิติจะเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้า ทั้งนี้เพราะประสบการณ์เดิมของบุคคลมีบทบาทสูงต่อความเปลี่ยนแปลงของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Heatherton and Polivy. 1991) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางคนเห็นว่า บางครั้งเมื่อกล่าวถึงการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ก็มักใช้อ้างถึงบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดระดับลงมาเท่านั้น เช่น บุคคลที่ขาดความมั่นใจในตนเอง บุคคลที่ยังไม่รู้ว่าตนมีความสามารถจะทำอะไรได้บ้างหรือเข้าใจอะไรได้บ้าง บุคคลที่มีความสงสัยในความสามารถของตนเอง ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้ในแต่ละช่วงจังหวะชีวิต (Bandura. 1991) แต่บางครั้งบุคคลก็ได้รับผลจากความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำอย่างรุนแรงจริง ๆ

คูเปอร์สมิทธิ (Coopersmith. 1981 : 67-69) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ มักใช้กลไกการป้องกันตนเองในการดำเนินความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความรู้สึกว่าตนไร้ค่าหรือมีค่าเกินความเป็นจริงทำให้รู้สึกเป็นปมด้อย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง วิตกกังวลมักเป็นคนเก็บตัว ชอบอยู่เงียบ ๆ ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าจะแสดงบทบาทใด ๆ หวาดกลัว ท้อแท้ ไม่มั่นใจ มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคนอื่น กังวลกับคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความยุ่งยากใจ ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ ได้ มักคิดว่าตนไม่มีความสามารถเพียงพอ ขาดทักษะที่เหมาะสม จึงมีบทบาทในสังคมน้อย ส่งผลให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จลดน้อยลง มีความอายสูงไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ กลัวการประเมินและคำตัดสินจากบุคคลอื่นที่มีต่อตน กลัวการเข้าสังคมเพราะคิดว่าตนขาดทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะทำให้เคอะเขิน มักจะนำคำพูดและการกระทำของคนอื่นมาครุ่นคิด มักคิดว่ากลุ่มเพื่อนไม่ให้การยอมรับตนหรือไม่สนใจตน ไม่พยายามที่จะคิดหางานที่ยากหรือท้าทายมาทำ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคก็มักจะทิ้งงานนั้นหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา ขาดความยืดหยุ่นจะยึดติดอยู่กับสิ่งที่ตนรู้จักอย่างดีและเคยชินดำเนินชีวิตในลักษณะที่คาดหวังผลได้ว่าจะคล้าย ๆ เดิม

จากการศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง อาจสรุปได้ว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสามารถสื่อให้เห็นบุคลิกภาพของบุคคลได้ และมีความสำคัญต่อบุคคลในการที่จะดำเนินชีวิตใน

สังคมให้เป็นปกติสุข ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยใจที่เชื่อมั่น มีสุขภาพจิตดี สามารถรับความกดดันในสังคมได้อย่างดี บุคคลต่างต้องการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อย่างไรก็ตามการรับรู้คุณค่าในตนเองจะสูงหรือจะต่ำนั้นขึ้นอยู่กับผลการประเมินความรู้สึกของตนต่อความสามารถในการตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อม และผลการประเมินเจตคติและพฤติกรรมที่คนอื่นในสังคมมีต่อตน รวมทั้งอิทธิพลจากปัจจัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลและปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ปัจจัยที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความรักความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน และสถาบันการศึกษา การพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้มีระดับสูง และทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นคุณลักษณะที่ควรส่งเสริมให้เกิดมีขึ้นในนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก ซึ่งคูเปอร์สมิทธ์ (Coopersmith, 1981 : 118 -119) ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes)

ลักษณะทางกายภาพของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บางลักษณะจะช่วยเสริมให้บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น เป็นต้นว่า ความงามของสรีระร่างกาย ความแข็งแรง ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ตนเห็นว่ามีคุณค่า สำหรับเพศชายความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมักจะมีความสัมพันธ์สูงกับความแข็งแรงและความกล้าหาญ ส่วนในเพศหญิง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมักจะมีสัมพันธ์สูงกับความงดงามของรูปร่างหน้าตา แต่ลักษณะทางกายภาพจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองหรือไม่นั้นยังขึ้นอยู่กับความเชื่อส่วนบุคคลและค่านิยม

ของสังคมนั้นด้วย บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพดีมักจะมีความรู้สึกทางบวกต่อตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพไม่ดี (Coopersmith. 1981 : 120-123)

2. ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ และผลงาน (General Ability, Capacity, and Performance)

ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ และผลงานมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และช่วยให้บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยเป็นดัชนีของความสำเร็จในสิ่งที่บุคคลกระทำ โดยใช้สติปัญญาเป็นปัจจัยเสริม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวทางการเรียน ส่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่สำคัญสำหรับผู้เรียน เป็นสังคมที่มีความหมายต่อผู้เรียนสูง และการเรียนเป็นกิจกรรมที่ใช้วัดการประสบความสำเร็จในช่วงชีวิตขณะนั้น สติปัญญา ความสามารถ จึงมีอิทธิพลต่อสมรรถภาพและผลการเรียน และนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกมีค่าในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 123-125)

3. สภาพทางจิตพิสัย (Affective Status)

สภาพทางจิตพิสัย ได้แก่ สภาพอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจ ความสุข ความวิตกกังวล ความเครียด เป็นต้น ซึ่งมีอยู่ในตัวบุคคลทั้งที่แสดงออกและไม่แสดงออก มักจะเป็นผลจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ต่าง ๆ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การประเมินตนเองหลังจากประสบการณ์เหล่านี้ จะมีผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ บุคคลที่ประเมินตนเองในทางดี จะแสดงความพึงพอใจ มีการแสดงออกทางอารมณ์ในทางบวก มีความสุขและไม่วิตกกังวล แต่ถ้าบุคคลประเมินตนเองในทางไม่ดี จะแสดงความรู้สึกไม่พอใจตนเอง เห็นว่าตนขาดความสามารถและทักษะที่จำเป็นและไม่คิดว่าตนจะประสบความสำเร็จได้ในอนาคต (Coopersmith. 1981 : 130-134)

4. ค่านิยมส่วนบุคคล (Self – Values)

บุคคลมักจะประเมินตนเองในมิติที่ตนเองเห็นว่ามีคุณค่าและให้ความสำคัญ เช่น บุคคลที่ให้คุณค่าแก่ความสำเร็จทางการเรียน หากเรียนไม่ได้ดี จะทำให้ความรู้สึกมีค่าในตนเองลดต่ำลง การที่บุคคลให้คุณค่าแก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

บุคคลจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ในทางกลับกันหากค่านิยมส่วนบุคคลไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดต่ำลง ยิ่งไปกว่านั้นการที่บุคคลได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนบุคคลจะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

5. ความมุ่งหวัง (Aspiration)

ในบางครั้งบุคคลจะประเมินตนเองเทียบกับระดับมาตรฐานของเกณฑ์ของความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ การประสบความสำเร็จจะเป็นประสบการณ์ที่ส่งผลให้คาดหวังความสำเร็จในอนาคตหรือในกิจกรรมคราวหน้า การทำงานได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง เห็นว่าตนเองเป็นผู้มีคุณค่า

6. เพศ (Sex)

สังคมส่วนใหญ่มักมีค่านิยมว่าเพศชายมีศักยภาพสูงกว่าเพศหญิง ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ เพศชายมักได้รับตำแหน่งผู้นำ ซึ่งมีอำนาจในสังคม ในบางวัฒนธรรมเฉพาะเพศชายเท่านั้นที่มีสิทธิในการทำกิจกรรมบางประการ ส่วนเพศหญิงมักจะได้รับตำแหน่งและมีบทบาททางสังคมที่ด้อยกว่า

ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

1. การอบรมเลี้ยงดู (Parenting Behavior)

ประสบการณ์ในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของบุคคล หากครอบครัวมีความอบอุ่น เข้าใจกัน บิดามารดาให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับบุตร มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและยอมรับนับถือ เคารพในสิทธิของบุตร ให้ความรักกับบุตรอย่างเต็มเปี่ยม มีการกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่ใช่อำนาจบังคับ ให้โอกาสแก่บุตรในการมีประสบการณ์ใหม่ตามสมควร เอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวบุตร เช่น กิจกรรมการเรียน กิจกรรมกับเพื่อน ปัญหาหรือความคับข้องใจของบุตร บิดามารดาเองก็รักใคร่ปรองดองกัน มีการแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบกันไว้อย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่น มีอารมณ์มั่นคง มีการรับรู้คุณค่าในตนเองสูง มีความเชื่อมั่นใน

ตนเอง เมื่อบุตรทำผิดมีวิธีการลงโทษที่เหมาะสมโดยใช้เหตุผล ไม่ใช่วิธีดุด่าว่ากล่าวอย่างรุนแรง ประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยให้บุตรรู้สึกมีความมั่นคงปลอดภัย เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีคุณค่า (Kalellis. 1982 : 128)

2. สถาบันการศึกษา (School Experience)

การประเมินตนเองเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต บุคคลมักประเมินตนเองเทียบกับบุคคลอื่นที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ มีความหมายกับตน ประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา จึงสามารถช่วยสนับสนุนต่อเนื่องจากที่บ้าน ให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถ ทักษะ และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในตัวบุคคลที่จะทำให้สามารถทำกิจกรรมทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ผู้เรียนที่มีความรู้สึกพอใจกับความสามารถทางการเรียนของตน และคาดหวังไว้ว่าจะทำได้ดีแล้วสามารถทำได้จริงตามนั้นจะรู้สึกมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น อย่างไรก็ตามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงมิได้เป็นสาเหตุโดยตรงของการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่เป็นตัวกลางที่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในด้านอื่น ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมการแสดง การพูด การจัดการ เป็นต้น การสูญเสียความรู้สึกมีค่าในตนเองไม่ว่าจากสาเหตุใดก็ตาม จะส่งผลให้แรงจูงใจในการกระทำและความคาดหวังต่อความสำเร็จลดต่ำลง ทำให้บุคคลมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานในด้านต่าง ๆ ลดต่ำลง (Coopersmith. 1984) ดังนั้นหากกิจกรรมในสถาบันการศึกษาเป็นไปในลักษณะที่สร้างเสริมความสามารถ ทักษะ ผู้เรียนได้รับโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระโดยไม่ขัดต่อระเบียบของสถาบัน ครูอาจารย์ให้ความ สนใจใต้อถาม ให้ความสนใจช่วยแนะแนวทางการเรียน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถาบันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง สามารถดูแลจัดการตนเองได้ และเป็นการพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้เรียนให้สูงขึ้น

3. สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม (Socio – Economic Status)

สถานภาพทางเศรษฐกิจ – สังคม ของบุคคลมักสะท้อนถึงการประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ในสังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มักจะมีค่านิยม ความร่ำรวย หรือความสำเร็จทางวัตถุ (Material Success) บุคคลที่มีฐานะดี มักจะมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม

ในระดับสูง โดยพิจารณาจากลักษณะอาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมสูง จะได้รับการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นที่ทำให้รู้สึกว่าตนเป็นคนมีคุณค่าสูงกว่าบุคคลอื่น ๆ ในขณะที่บุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างฐานะให้ได้ก็มักจะเป็นความรู้สึกว่าตนมีคุณค่าต่ำ อย่างไรก็ตามหากค่านิยมส่วนบุคคลไม่ตรงกันกับค่านิยมของสังคม เช่น ความสำเร็จทางการเรียนมีความหมายต่อบุคคลมากกว่าความร่ำรวย ฐานะทางเศรษฐกิจก็จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของบุคคล คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 82-84) ได้ศึกษาพบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองไม่เด่นชัดนัก

4. กลุ่มเพื่อน (Peer)

ประสบการณ์การได้รับการยอมรับหรือการมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อตนเองและเจตคติต่อผู้อื่น เมื่อบุคคลมีความผูกพันทางสังคมหรือรู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกที่มีความหมายของกลุ่ม จะทำให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น มีพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้น ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น และมีความร่วมมือในการทำงานมากขึ้น รู้จักเอาใจใส่เราและมีความสุขเมื่อได้มีโอกาสช่วยผู้อื่นให้เรียนรู้ (Watson, et al. 1997) ในทางกลับกันการไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสังคม ซึ่งรวมไปถึงการแยกตัวจากสังคมและการแสดงความก้าวร้าว (Wentzel. 1998) ความรู้สึกผูกพันมั่นคงกับเพื่อนมีความสัมพันธ์สูงกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการบูรณาการเอกลักษณ์แห่งตน (Ryan, et al. 1994)

การเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

เป็นที่ทราบกันว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดีและเต็มไปด้วยความหวัง (Franken and Prpich. 1996) และมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถชื่นชมกับความสำเร็จของตนและหลีกเลี่ยงความอับอายเมื่อไม่ประสบความสำเร็จ ความหวังทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่ามีพลังและมีทางเป็นไปได้ที่จะทำอะไรได้สำเร็จตามที่ต้องการ (Snyder, et al. 1991) ความมีพลังในตนทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะริเริ่มสร้างสรรค์

กิจกรรมใหม่ มีความกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรคและกล้าที่จะเข้าจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ความรู้สึกว่ายังมีทางเป็นไปได้ที่จะทำอะไรได้สำเร็จ ช่วยให้บุคคลรับรู้ว่ามีหลายแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมาย

ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ จะมีลักษณะมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ร้ายและสิ้นหวัง (Franken and Prpich. 1996) การที่จะเปลี่ยนลักษณะเหล่านี้ให้กลับไปในทางบวก เป็นเรื่องที่มีการถกเถียงอภิปรายกัน นักวิชาการบางราย เช่น ออสบอร์น (Osborne. 1996) มีทัศนะว่า ถ้าบุคคลต้องการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง บุคคลจะต้องพยายามแสวงหาจุดเด่นที่สำคัญของตน จุดเด่นที่เป็นหลักนี้จะสามารถทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความสำเร็จ บุคคลจะต้องมีความต้องการเป็นเลิศในสิ่งที่ตนกระทำ บุคคลที่ขาดประสบการณ์ด้านความรักและการยอมรับจากทางบ้าน มักจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ วัยรุ่นที่ขาดประสบการณ์ด้านการมีคุณค่าในตนเองที่บ้านมักจะหันไปพึ่งเพื่อน และถ้าวัยรุ่นเพียงแต่ต้องการการยอมรับอาจจะเข้าไปผูกพันกับเพื่อนโดยไม่เลือกกลุ่ม และมีความเป็นไปได้ที่อาจจะคบเพื่อนในกลุ่มเสี่ยง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความเชื่อมโยงกับการได้มา ซึ่งสิ่งที่บุคคลหวังในชีวิต ถ้าบุคคลรับรู้ตนเองว่ามีความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งที่หวัง ก็มักจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น สิ่งที่บุคคลหวังในชีวิตมักจะสะท้อนค่านิยมของสังคม บิดามารดาและเพื่อน การปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น การมองโลกในแง่ดี มีความหวัง รับรู้ว่าตนมีความสามารถในทางใดมีจุดด้อยในทางใด แล้วเลือกทางปรับเปลี่ยนตนเองให้เหมาะสม

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1979) ได้เสนอวิธีการเสริมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้แก่ผู้เรียนโดยใช้วิธีสร้างเจตคติที่เหมาะสม และเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางลบให้กลับมาเป็นเจตคติทางสร้างสรรค์ ส่วนบรูโน (Bruno. 1982 : 363) กล่าวว่าวิธีการสร้างเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอาจทำได้ดังนี้

1. การเสนอแนะหรือให้ข้อคิดโดยตรง
2. การสร้างความสำเร็จให้เกิดมากขึ้น

3. การลดความคาดหวังลง

4. ยุติการประเมินค่าตนเอง

การเปลี่ยนแปลงบุคคลจากการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำไปสู่การมีความรู้สึกในตนเองสูงไม่ใช่เรื่องง่าย แต่นักวิจัยส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า บุคคลสามารถเปลี่ยนความรู้สึกนี้ได้ การมุ่งความเป็นเลิศในการกระทำไม่ว่าจะเป็นการกระทำใดดูเหมือนจะเป็นแนวทางที่กล่าวกันว่าดีที่สุดในปัจจุบัน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9,048 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 397 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสาขาวิชาที่ศึกษาและชั้นปีที่ศึกษา รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี

สาขาวิชา / คณะ	ชั้นปีที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์	1	412	18
	2	387	17
	3	365	16
	4 และสูงกว่า	402	17

ตาราง 1 (ต่อ)

สาขาวิชา / คณะ	ชั้นปีที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	272	12
	2	222	10
	3	179	8
	4 และสูงกว่า	222	10
2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ			
คณะแพทยศาสตร์	1	87	4
	2	94	4
	3	94	4
	4 และสูงกว่า	230	10
คณะพยาบาลศาสตร์	1	41	2
	2	46	2
	3	34	2
	4 และสูงกว่า	0	0
คณะทันตแพทยศาสตร์	1	52	2
	2	36	2
	3	34	2
	4 และสูงกว่า	108	5
คณะเภสัชศาสตร์	1	90	4
	2	63	3
	3	60	3
	4 และสูงกว่า	71	3

ตาราง 1 (ต่อ)

สาขาวิชา / คณะ	ชั้นปีที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะสหเวชศาสตร์	1	41	2
	2	39	2
	3	35	2
	4 และสูงกว่า	34	2
คณะพลศึกษา	1	219	9
	2	206	9
	3	304	13
	4 และสูงกว่า	342	15
3. สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์			
คณะมนุษยศาสตร์	1	399	17
	2	307	13
	3	278	12
	4 และสูงกว่า	289	12
คณะสังคมศาสตร์	1	440	19
	2	306	13
	3	229	10
	4 และสูงกว่า	319	14
คณะศึกษาศาสตร์	1	216	9
	2	209	9
	3	291	13
	4 และสูงกว่า	299	13

ตาราง 1 (ต่อ)

สาขาวิชา / คณะ	ชั้นปีที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะศิลปกรรมศาสตร์	1	189	8
	2	182	8
	3	146	6
	4 และสูงกว่า	164	7
รวม		9,084	397

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ

คำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ สอบถามเกี่ยวกับเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบไลเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของคูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith) และปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบ แบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

1. ทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป (General Self) จำนวน 24 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 3 6 9 11 12 14 17 22 23 25 28 29 31 32 35 36 38 41 42 45 49 50 51

2. ทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา (Parents-Home) จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อ 5 8 10 15 18 20 27 39

3. ทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ (School-Academic) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 2 16 21 34 48

4. ทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน (Social Self-Peer) จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อ 4 7 13 19 26 37 43 46

5. คำถามลวง (Lie Scale) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ข้อ 24 30 33 40 44 47 52

เกณฑ์ในการให้คะแนนกำหนดดังนี้

ระดับความคิดเห็น		ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	5	1
เห็นด้วย	คะแนน	4	2
ไม่แน่ใจ	คะแนน	3	3
ไม่เห็นด้วย	คะแนน	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	1	5

สำหรับข้อความที่เป็นคำถามลวงทั้ง 7 ข้อ กำหนดคะแนนเป็นบวก และให้รวมคะแนนจาก 7 ข้อนี้ก่อนเพื่อตรวจสอบว่าผู้ตอบตามความเป็นจริงหรือไม่ หากผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าครึ่งให้พิจารณาตัดแบบสอบถามฉบับนี้ออก เพราะผู้ตอบอาจตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง ในการคิดคะแนนรวมความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้รวมคะแนนที่ได้ทุกข้อ ยกเว้นคะแนนจากคำถามลวงสำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนนำหน้าคำตอบในระบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กำหนดดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าใน

ตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและเป็นข้อมูลพื้นฐานของเนื้อหาในแบบสอบถาม

2. พัฒนาข้อคำถามในแบบสอบถามและปรับปรุงให้ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการและความมุ่งหมายของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจของเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยวิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test (Ferguson. 1981 : 178) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้เป็นข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเสนอในภาคผนวก ค.

7. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .964

8. เสนอแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อขอความเห็นชอบและนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีทุกคณะเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ทำการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วน และคัดเลือกแบบสอบถามที่ผู้ตอบไม่ตรงกับความเป็นจริงออกแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามตัวแปรอิสระ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่ F มีนัยสำคัญจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ
 - 1.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยใช้ t-test (Ferguson. 1981 : 180)
 - 1.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Cronbach. 1971 : 161)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่
 - 2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Ferguson. 1981 : 49)
 - 2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

(Ferguson. 1981 : 180)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ One Way Analysis of Variance ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe-test) (Ferguson. 1981 : 190)

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองของนิสิต ใน 4 ด้าน คือทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ และทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเองของนิสิต ใน 4 ด้านคือ ทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ และ ทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	136	41.97
1.2 หญิง	188	58.03
รวม	324	100.00
2. สาขาวิชาที่ศึกษา		
2.1 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	83	25.62
2.2 วิทยาศาสตร์สุขภาพ	79	24.38
2.3 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	162	50.00
รวม	324	100.00
3. การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต		
3.1 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก	44	13.58
3.2 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง	186	57.41
1.3 เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย	94	29.01
รวม	324	100.00
4. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง		
4.1 แบบตามใจ	77	23.77
4.2 แบบละเลย	38	11.73
4.3 แบบประชาธิปไตย	122	37.65
1.4 แบบเข้มงวด	87	26.85
รวม	324	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
5.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง	55	16.98
5.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง	139	42.90
5.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ	130	40.12
รวม	324	100.00
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	84	25.93
6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	144	44.44
6.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	96	29.63
รวม	324	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 324 คน จำแนกเป็นเพศชาย 136 คน เพศหญิง 188 คน เป็นนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 83 คน สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 79 คน สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 162 คน ในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต พบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากมี 44 คน เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง 186 คน และเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย 94 คน ส่วนการสำรวจแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่าเป็นแบบตามใจ 77 คน แบบละเลย 38 คน แบบประชาธิปไตย 122 คน และแบบเข้มงวด 87 คน การสำรวจฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่านิสิตมีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 55 คน ปานกลาง 139 คน ต่ำ 130 คน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 84 คน ปานกลาง 144 คน และต่ำ 96 คน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 3 - 9

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นรายข้อและรายด้าน

ข้อที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต	X	SD	ระดับความรู้สึก
	ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป			
1.	ท่านไม่ค่อยหวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ	3.44	1.03	ปานกลาง
3.	โดยทั่วไปท่านสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง	3.21	1.01	ปานกลาง
6.	ท่านต้องใช้เวลา นานกว่าจะคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ	3.01	0.96	ปานกลาง
9.	ท่านไม่ค่อยชอบนำปัญหาหนักๆ มาขบคิด	3.18	1.04	ปานกลาง
11.	ท่านมักต้องพบความลำบากใจอยู่เป็นประจำ	3.14	0.89	ปานกลาง
12.	ชีวิตของท่านเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย	3.02	1.01	ปานกลาง
14.	ท่านรู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อย	3.01	1.04	ปานกลาง
17.	เมื่อเทียบกับคนส่วนใหญ่แล้วท่านหน้าตาไม่ค่อยดี	3.23	0.92	ปานกลาง
22.	ท่านรู้สึกอยากเป็นคนอื่นอยู่บ่อยๆ	3.26	1.14	ปานกลาง
23.	ท่านไม่สามารถจะเป็นที่พึ่งของใครได้	3.35	1.13	ปานกลาง
25.	ท่านมีความมั่นใจในตนเอง	3.47	0.95	ปานกลาง
28.	ท่านมักจะนั่งใจลอยบ่อยๆ	3.17	1.05	ปานกลาง
29.	ท่านอยากจะเป็นเด็กกว่านี้	3.35	1.10	ปานกลาง
31.	ท่านต้องมีคนมากคอยบอกเสมอว่า ท่านต้องทำอะไรบ้าง	3.43	1.02	ปานกลาง
32.	ท่านมักเสียใจในสิ่งที่ทำไปแล้ว	3.26	0.98	ปานกลาง
35.	โดยปกติท่านสามารถดูแลตัวเองได้	3.52	0.87	มาก
36.	ท่านเป็นคนที่ค่อนข้างมีความสุข	3.34	1.03	ปานกลาง
38.	ท่านรู้จักตัวเองดี	3.04	1.01	ปานกลาง
41.	ท่านสามารถตัดสินใจและยึดมั่นอยู่กับการตัดสินใจนั้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงง่ายๆ	3.18	0.96	ปานกลาง
42.	ถ้าท่านเป็นเพศตรงกันข้ามกับที่ท่านเป็นอยู่คงจะดีกว่านี้	3.39	0.97	ปานกลาง
		3.42	1.10	ปานกลาง
45.	บ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกเคอะเขินอับอาย			
49.	ท่านไม่ใส่ใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับท่านบ้าง	3.38	1.02	ปานกลาง
50.	ท่านไม่เคยทำอะไรประสบความสำเร็จ	3.21	1.12	ปานกลาง
51.	ท่านอารมณ์เสียง่ายเมื่อถูกว่ากล่าว	3.27	0.96	ปานกลาง
	รวม	3.26	1.01	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต	\bar{x}	SD	ระดับความรู้สึก
<u>ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและ</u>				
<u>ความสัมพันธ์กับบิดามารดา</u>				
5.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดเมื่ออยู่ที่บ้าน	3.46	1.04	ปานกลาง
8.	บิดามารดาเข้าใจความรู้สึกของท่าน	3.59	1.03	มาก
10.	บิดามารดาตั้งความหวังในตัวท่านสูงเกินไป	3.52	0.88	มาก
15.	บ่อยครั้งที่ท่านอยากออกจากบ้านไปไกลๆ	3.27	1.10	ปานกลาง
18.	บิดามารดาเข้าใจท่าน	3.54	1.07	มาก
20.	ท่านรู้สึกว่าบิดามารดาเข้ามาวุ่นวายกับชีวิตของท่าน	3.51	1.16	มาก
27.	ท่านรู้สึกว่ามีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกันกับบิดามารดา	3.62	1.14	มาก
39.	เมื่อท่านอยู่บ้านไม่มีใครใส่ใจกับท่านมากนัก	3.16	0.92	ปานกลาง
	รวม	3.46	1.04	ปานกลาง
<u>ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทาง</u>				
<u>วิชาการ</u>				
2.		3.00	0.87	ปานกลาง
6.	ท่านรู้สึกลำบากใจในการพูดหน้าชั้นเรียน	3.12	0.93	ปานกลาง
21.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดบ่อยเมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัย	3.05	1.00	ปานกลาง
34.	บ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกท้อแท้กับการเรียน	3.37	0.98	ปานกลาง
48.	ไม่ว่าท่านจะทำอะไรท่านจะทำอย่างเต็มความสามารถ อาจารย์ทำให้ท่านรู้สึกว่าท่านไม่ดีเท่าที่ควร	3.17	1.05	ปานกลาง
	รวม	3.14	0.97	ปานกลาง
<u>ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน</u>				
4.	ใครอยู่ใกล้ท่านก็พลอยมีความสุขไปด้วย	3.14	0.95	ปานกลาง
7.	ท่านเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนๆ	3.16	0.89	ปานกลาง
13.	เพื่อนๆ มักคล้อยตามความคิดของท่าน	3.20	1.01	ปานกลาง
19.	คนอื่นๆ ได้รับการชื่นชมมากกว่าตัวท่าน	3.22	0.87	ปานกลาง
25.	ท่านเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนรอบข้าง	3.21	0.93	ปานกลาง
37.	เมื่อท่านรู้จักกับใคร ท่านมักจะมองเขาในแง่ดีเสมอ	3.41	1.12	ปานกลาง
43.	บางครั้งท่านรู้สึกไม่ชอบคนบางคนโดยไม่มีสาเหตุ	3.44	1.08	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต	\bar{x}	SD	ระดับความรู้สึก
46.	เพื่อหนีพหุภพณ์วิจารณ์ทำนองเป็นประจำ	3.21	1.07	ปานกลาง
	รวม	3.25	0.99	ปานกลาง
	รวมทุกด้าน	3.28	1.01	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$, $SD = 1.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่ตนเองตอบตนเองโดยทั่วไป นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากในข้อ 35 โดยปกติท่านสามารถดูแลตัวเองได้ ($\bar{x} = 3.52$, $SD = 0.87$) ส่วนข้ออื่นๆ นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง ด้านที่ตนเองตอบตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากในข้อ 8 บิดามารดาเข้าใจความรู้สึกของท่าน ($\bar{x} = 3.59$, $SD = 1.03$) ข้อ 10 บิดามารดาตั้งความหวังในตัวท่านสูงเกินไป ($\bar{x} = 3.52$, $SD = 0.88$) ข้อ 18 บิดามารดาเข้าใจท่าน ($\bar{x} = 3.54$, $SD = 1.07$) ข้อ 20 ท่านรู้สึกว่าบิดามารดา เข้ามารุ่นวายกับชีวิตของท่าน ($\bar{x} = 3.51$, $SD = 1.16$) ข้อ 27 ท่านรู้สึกว่ามีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกันกับบิดามารดา ($\bar{x} = 3.62$, $SD = 1.14$) ส่วนข้ออื่นๆ ของด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ตนเองตอบตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกข้อ เช่นเดียวกับด้านที่ตนเองตอบตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ซึ่งพบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	นิสิต			
		เพศชาย (n = 136)		เพศหญิง (n = 188)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านที่คะแนนต่อตนเองโดยทั่วไป	3.30	0.99	3.17	1.08
2.	ด้านที่คะแนนต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.52	1.01	3.37	1.16
3.	ด้านที่คะแนนต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	3.10	1.06	3.24	1.11
4.	ด้านที่คะแนนต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน	3.35	0.96	3.16	1.10
	รวมทุกด้าน	3.33	1.01	3.20	1.10

จากตาราง 4 แสดงว่าทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$, $SD = 1.01$ และ $\bar{x} = 3.20$, $SD = 1.10$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านที่คะแนนต่อตนเองใน ครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$, $SD = 1.01$) ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตหญิงมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้าน และรวมทุกด้านจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ด้านที่	ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	สาขาวิชาที่ศึกษา					
		วิทยาศาสตร์ (n = 83)		วิทยาศาสตร์ สุขภาพ (n = 79)		สังคม- มนุษยศาสตร์ (n = 162)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านที่ตนเองโดยทั่วไป	2.99	0.98	3.06	1.00	3.13	0.95
2.	ด้านที่ตนเองในครอบครัวและ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.28	0.90	3.35	1.06	3.41	1.02
3.	ด้านที่ตนเองใน สถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	3.42	0.93	3.00	0.95	3.04	0.76
4.	ด้านที่ตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	3.01	1.02	2.99	0.94	3.17	0.90
	รวมทุกด้าน	3.17	0.92	3.08	1.04	3.30	0.92

จากตาราง 5 แสดงว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต่างมีความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$, SD = 0.92, $\bar{x} = 3.08$, SD = 1.04 และ $\bar{x} = 3.30$, SD = 0.92 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตจากทั้งสามสาขาวิชา มีความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต					
		มาก (n = 44)		ปานกลาง (n = 186)		น้อย (n = 94)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป	3.48	0.97	3.28	1.03	3.24	1.10
2.	ด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.27	0.95	3.35	0.93	3.26	0.94
3.	ด้านทักษะต่อตนเองใน สถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	3.31	1.15	3.24	0.97	3.06	0.95
4.	ด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	3.95	0.90	3.21	1.10	2.78	0.98
	รวมทุกด้าน	3.49	1.02	3.29	1.05	3.17	1.03

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสิตที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก ปานกลาง และน้อย ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, SD = 1.02, $\bar{x} = 3.29$, SD = 1.05 และ $\bar{x} = 3.17$, SD = 1.03 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมมากมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, SD = 0.90) ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับนิสิตกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง และน้อย พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง							
		ตามใจ (n = 77)		ละเลย (n = 38)		ประชาธิปไตย (n = 122)		เข้มงวด (n = 87)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	3.28	0.87	3.21	1.04	3.84	0.91	3.14	0.90
2.	ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.76	1.06	3.20	1.10	3.66	0.90	3.18	0.89
3.	ด้านทัศนคติต่อตนเองใน สถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	2.51	0.95	2.70	1.12	2.82	1.02	2.67	1.07
4.	ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	3.18	0.96	3.36	0.94	3.15	0.95	3.32	1.10
	รวมทุกด้าน	3.26	0.98	3.30	1.09	3.45	0.93	3.18	0.96

จากตาราง 7 แสดงว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$, $SD = 0.98$, $\bar{x} = 3.30$, $SD = 1.09$ และ $\bar{x} = 3.45$, $SD = 0.93$, $\bar{x} = 3.18$, $SD = 0.96$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดู แบบตามใจมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$, $SD = 1.06$) ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ($\bar{x} = 3.84$, $SD = 0.91$) และด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ($\bar{x} = 3.66$, $SD = 0.90$) ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยและแบบเข้มงวดมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว					
		สูง (n = 55)		ปานกลาง (n = 139)		ต่ำ (n = 130)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านที่ตนเองโดยทั่วไป	3.17	1.01	3.26	0.96	3.10	0.94
2.	ด้านที่ตนเองในครอบครัวและ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.21	1.10	3.16	1.10	3.32	0.87
3.	ด้านที่ตนเองในสถาบันการศึกษา และทางวิชาการ	3.18	0.89	3.26	0.99	3.40	1.12
4.	ด้านที่ตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	3.24	1.02	3.42	0.93	3.29	0.96
	รวมทุกด้าน	3.25	1.03	3.33	1.01	3.27	1.14

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ปานกลาง และต่ำ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$, $SD = 1.03$, $\bar{x} = 3.33$, $SD = 1.01$ และ $\bar{x} = 3.27$, $SD = 1.14$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ปานกลาง และต่ำ ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในแต่ละด้านในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
		สูง (n = 84)		ปานกลาง (n = 144)		ต่ำ (n = 96)	
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1.	ด้านที่ตนเองโดยทั่วไป	2.56	1.18	3.42	1.11	2.47	0.86
2.	ด้านที่ตนเองในครอบครัวและ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	2.62	1.21	3.58	0.99	2.44	1.10
3.	ด้านที่ตนเองในสถาบันการศึกษา และทางวิชาการ	2.47	0.99	2.57	0.95	2.41	1.01
4.	ด้านที่ตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	3.30	1.15	3.47	1.05	2.16	0.90
	รวมทุกด้าน	2.69	1.02	3.50	1.14	2.51	0.89

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.69$, $SD = 1.02$, $\bar{x} = 2.51$, $SD = 0.89$) ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$, $SD = 1.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับน้อยในด้านที่ตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากในด้านที่ตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับน้อยทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 10 - 22

ตาราง 10 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ

ด้านที่	ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	นิสิต				t	p
		เพศชาย (n = 136)		เพศหญิง (n = 188)			
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1.	ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป	3.30	0.99	3.17	1.08	1.123	0.316
2.	ด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา	3.52	1.01	3.37	1.16	1.238	0.246
3.	ด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษา และทางวิชาการ	3.10	1.06	3.24	1.11	-1.147	0.301
4.	ด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน	3.35	0.96	3.16	1.12	1.635	0.074
	รวมทุกด้าน	3.33	1.01	3.20	1.10	1.103	0.392

จากตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตชายและนิสิตหญิงในแต่ละด้านและรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง	แหล่งของ ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	13.64	6.82	2.30	0.14
	ภายในกลุ่ม	321	950.55	2.96	3	3
	รวม	323	964.19			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	10.88	5.44	1.89	0.29
	ภายในกลุ่ม	321	922.21	2.87	4	5
	รวม	323	933.09			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบัน การศึกษาและทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.56	4.78	1.41	0.31
	ภายในกลุ่ม	321	1085.1 3	3.38	4	1
	รวม	323	1094.7 0			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	11.72	5.86	2.71	0.05
	ภายในกลุ่ม	321	693.61	2.16	2	1
	รวม	323	705.34			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	8.68	4.34	1.68	0.30
	ภายในกลุ่ม	321	825.32	2.57	8	2
	รวม	323	834.00			

จากตาราง 11 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต จำแนกตาม
สาขาวิชาที่ศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง	แหล่งของ ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	16.88	8.44	3.00	0.05
	ภายในกลุ่ม	321	902.78	2.81	1	4
	รวม	323	919.66			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	8.50	4.25	0.74	0.47
	ภายในกลุ่ม	321	1826.3 1	5.69	7	2
	รวม	323	1834.8 1			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบัน การศึกษาและทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.82	4.41	1.93	0.28
	ภายในกลุ่ม	321	732.34	2.28	3	4
	รวม	323	741.16			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	24.26	12.1	5.20	0.00
	ภายในกลุ่ม	321	747.79	3 2.33	7	1
	รวม	323	772.05			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	13.56	6.78	1.89	0.30
	ภายในกลุ่ม	321	1151.5 2	3.59	0	1
	รวม	323	1165.0 8			

จากตาราง 12 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต โดยรวมทุกด้านไม่พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน การเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ในด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ผลการทดสอบเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต เสนอในตาราง 13

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต

การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต	\bar{x}	เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย	เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง	เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก
		2.78	3.21	3.95
เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย	2.78		*	*
เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง	3.21			*
เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก	3.95			

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย มีความรู้สึกว่ามีคุณค่าในตนเองด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนแตกต่างกับนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลางและนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตาราง 14 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดู
ของผู้ปกครอง

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง	แหล่งของ ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	3	12.08	6.04	2.78	0.04
	ภายในกลุ่ม	320	693.26	2.17	8	7
	รวม	323	705.34			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	3	20.48	10.2	3.12	0.04
	ภายในกลุ่ม	320	1050.2 6	4 3.28	0	1
	รวม	323	1070.7 4			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบัน การศึกษาและทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.96	5.48	1.72	0.19
	ภายในกลุ่ม	320	1017.7 6	3.18	3	6
	รวม	323	1028.7 2			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	3	9.94	4.97	1.04	0.30
	ภายในกลุ่ม	320	1524.8 3	4.77	3	6
	รวม	323	1534.7 7			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.12	4.06	1.62	0.22
	ภายในกลุ่ม	320	797.54	2.49	9	3
	รวม	323	805.66			

จากตาราง 14 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ปรากฏว่าโดยรวมทุกด้าน ไม่พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน การเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป และด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.5$) แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ กับด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 15 และ 16 ตามลำดับ

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง	\bar{x}	แบบ เข้มงวด	แบบ ละเลย	แบบ ตามใจ	แบบ ประชาธิปไตย
		3.14	3.21	3.28	3.84
แบบเข้มงวด	3.14				*
แบบละเลย	3.21				*
แบบตามใจ	3.28				*
แบบประชาธิปไตย	3.84				

จากตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด แบบละเลย และแบบตามใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาจำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง	\bar{x}	แบบ เข้มงวด	แบบ ละเลย	แบบ ตามใจ	แบบ ประชาธิปไตย
		3.18	3.20	3.66	3.76
แบบเข้มงวด	3.18			*	*
แบบละเลย	3.20			*	*
แบบตามใจ	3.66				
แบบประชาธิปไตย	3.76				

จากตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา พบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบตามใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ พบว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้ แตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบตามใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เช่นเดียวกัน คู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัว

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง	แหล่งของ ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	11.66	5.83	1.05	0.36
	ภายในกลุ่ม	321	1775.5 5	5.53	4	8
	รวม	323	1787.2 1			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	12.24	6.12	2.44	0.09
	ภายในกลุ่ม	321	804.80	2.51	1	3
	รวม	323	817.04			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบัน การศึกษาและทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.32	4.66	2.60	0.07
	ภายในกลุ่ม	321	574.45	1.7	4	2
	รวม	323	583.77			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและ กลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	16.32	8.16	1.92	0.20
	ภายในกลุ่ม	321	1362.1 2	4.24	3	2
	รวม	323	1378.4 4			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	13.78	6.89	2.02	0.18
	ภายในกลุ่ม	321	1092.1 9	3.40	5	1
	รวม	323	1105.9 7			

จากตาราง 17 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในแต่ละด้านและโดยรวม ทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	23.34	11.6	4.136	0.000
	ภายในกลุ่ม	321	905.72	7		
	รวม	323	929.06	2.82		
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา	ระหว่างกลุ่ม	2	19.96	9.98	7.622	0.000
	ภายในกลุ่ม	321	420.31	1.30		
	รวม	323	440.27	9		
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.12	4.06	2.243	0.156
	ภายในกลุ่ม	321	581.03	1.81		
	รวม	323	589.15			
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	21.02	10.5	3.803	0.002
	ภายในกลุ่ม	321	887.12	1		
	รวม	323	908.14	2.76		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	20.82	10.4	4.014	0.001
	ภายในกลุ่ม	321	832.49	1		
	รวม	323	853.31	2.59		

จากตาราง 18 การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า โดยรวมทุกด้านนิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านต่อไปนี้คือ ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป ($p < .001$) ด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ($p < .001$) และด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ($p < .002$) ส่วนด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการไม่พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟต์ดังแสดงในตาราง 19 – 22

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{x}	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
		2.51	2.69	3.50
ต่ำ	2.51			*
สูง	2.69			*
ปานกลาง	3.50			

จากตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไปจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{x}	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
		2.47	2.56	3.42
ต่ำ	2.47			*
สูง	2.56			*
ปานกลาง	3.42			

จากตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{x}	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
		2.44	2.62	3.58
ต่ำ	2.44			*
สูง	2.62			*
ปานกลาง	3.58			

จากตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองใน

ด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{x}	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
		2.16	3.30	3.47
ต่ำ	2.16		*	*
สูง	3.30			
ปานกลาง	3.47			

จากตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตด้านทัศนคติต่อตนเองด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวม และศึกษาจำแนกตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนและโดยรวมทุกด้าน และเพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปรดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้โดยผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ในการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมของสถาบันให้ เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มพูนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9,084 คนกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจีและ มอร์แกน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 397 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งกลับมีสภาพสมบูรณ์และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 324 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.61 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

- ก. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ข. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับ

บิดามารดา ด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ และด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ สอบถามเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบไลเคิร์ต ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของคูเปอร์สมิทจำนวน 52 ข้อ

1. ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป จำนวน 24 ข้อ
2. ด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาจำนวน 8 ข้อ
3. ด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการจำนวน 5 ข้อ
4. ด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน จำนวน 8 ข้อ
5. ค่าถามลวง จำนวน 7 ข้อ สำหรับใช้คัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบตามความเป็นจริงเพื่อนำแบบสอบถามมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดคะแนนเฉพาะใน 4 ด้านแรก การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน และตรวจสอบแล้วมีความสมบูรณ์มาลงรหัสในแบบรายการเพื่อนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบ t -test จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ One Way Analysis of Variance ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ในกรณีที่ F มีนัยสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมด 324 คน จำแนกเป็นเพศชาย 136 คน เพศหญิง 188 คน เป็นนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 83 คน สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 79 คน สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 162 คน ในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต พบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากมี 44 คน เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง 186 คน และเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย 94 คน การสำรวจแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่า เป็นแบบตามใจ 77 คน แบบละเลย 38 คน แบบประชาธิปไตย 122 คน และแบบเข้มงวด 87 คน การสำรวจฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่า นิสิตมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 55 คน ปานกลาง 139 คน ต่ำ 130 คน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 84 คน ปานกลาง 144 คน และต่ำ 96 คน

2. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้าน ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

3. ทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาในระดับมาก ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตหญิงมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

4. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาพบว่า นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตจากทั้งสามสาขาวิชา มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

5. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตพบว่า นิสิตที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก ปานกลาง และน้อย ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมมาก มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับนิสิตกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลางและน้อย พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

6. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมากในสองด้านคือ ด้านทักษะต่อตนเองโดยทั่วไป และด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลย และแบบเข้มงวดมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน

7. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ปานกลาง และต่ำ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ปานกลาง และต่ำ ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

8. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทักษะต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการในระดับน้อย ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านทักษะต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาในระดับมาก ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับน้อยทุกด้าน

9. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตชายกับนิสิตหญิงในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

10. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

11. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตโดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน การเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แล้วพบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง และนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากอย่างมีนัยสำคัญ

12. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต จำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน การเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป และด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดานิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญในด้านอื่นๆ การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไปพบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด แบบละเลย และแบบตามใจอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน สำหรับการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา พบว่า นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบตามใจ และยังพบว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้แตกต่างกันกับนิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบตามใจ ส่วนคู่อื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

13. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน

14. การเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า โดยรวมทุกด้านนิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ การเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 ด้านได้แก่ ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา และด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ส่วนด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการไม่พบว่าแตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยรวมทุกด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และต่ำอย่างมีนัยสำคัญ คู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป และด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา พบว่าในทั้งสองด้านนี้ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ส่วนการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่ามีผลการวิจัยหลายประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับปานกลางและเมื่อศึกษาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางทุกด้าน จากการศึกษาในรายละเอียดพบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมาก ในประเด็นความสามารถในการดูแลตนเอง บิดามารดามีความเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของนิสิตโดยไม่เข้ามาวุ่นวายหรือตั้งความหวังกับนิสิตมากเกินไป และนิสิตรู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่ร่วมกันกับบิดามารดา ลักษณะดังกล่าวแสดงถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดาว่าเป็นผู้มีบทบาทสูง ต่อการแสดงออกซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่นิสิตยังมีปัญหาอยู่ในบางเรื่องที่ยังต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่เสมอ เป็นต้นว่าปัญหาการเรียน ซึ่งนิสิตจะต้องปรับปรุงบทบาทของตนจากการเป็นผู้รับอย่างเดียว คอยฟังจากอาจารย์ว่าจะให้ความรู้ในด้านใดบ้างมาเป็นผู้รับบางส่วน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองบางส่วนเพื่อให้ได้ความรู้และทักษะที่จำเป็นการปรับพฤติกรรมการเรียนจึงอาจทำให้นิสิตบางคนที่ยังไม่คุ้นเคยเกิดความรู้สึกกังวลใจและในบางครั้งเมื่อจะหันไปพึ่งเพื่อน สภาพสังคมในปัจจุบันก็มีลักษณะแข่งขันกันเสมอ นิสิตมักสนใจเรื่องของตนเองมากกว่าเรื่องอื่นและอาจมีเวลาและจิตสำนึกในการที่จะช่วยเหลือเพื่อนในด้านการเรียนลดน้อยลงก็เป็นได้ นอกจากนี้ปัญหาด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาทางสถานภาพทางเศรษฐกิจของนิสิตอาจมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้มาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันที่เพิ่งเริ่มฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการนิสิตอาจไม่มีเงินทุนการศึกษาที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการเรียนของนิสิต นิสิตอาจจะต้องดิ้นรนทำงานพิเศษเพื่อความอยู่รอด หรืออาจจะต้องยืมเงินทุนการศึกษาจากกองทุนกู้ยืมของรัฐบาล การทำงานพิเศษอาจส่งผลให้นิสิตมีเวลาในการศึกษา การทำกิจกรรม การเข้าพบอาจารย์และการพบเพื่อนน้อยลง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ต้องหาทางแก้ไขปัญหาล้วนๆ โดยลำพัง และหากเกิดความท้อแท้ต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็อาจส่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตได้เช่นกัน ดังที่ ทินโท (Tinto, 1993) กล่าวว่านิสิตนักศึกษาแม้จะมีปัญหาการปรับตัวในระดับหนึ่ง เพราะต่างก็เข้ามาเรียนโดยมีภูมิหลังของครอบครัว เพศ ความสามารถส่วนบุคคล และประสบการณ์ก่อนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยติดตัวมาด้วย สุภาวดี บุญวงศ์ (2539 : 1-12) กล่าวว่า การที่นิสิตต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมในสถาบันการศึกษาและวิธีการเรียนใหม่ จากการศึกษาที่มีครูดูแลอย่างใกล้ชิดมาสู่การที่นิสิตต้องรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ การตัดสินใจบางเรื่องเช่น การลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเรียน การสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์ การคบเพื่อนและการบริหารเวลาในการเรียนและความขัดแย้งในใจเกี่ยวกับปทัสสถานของสังคม และค่านิยมใน

มหาวิทยาลัยอาจส่งผลทางด้านจิตใจที่สะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และอาจมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองก็เป็นได้ ดังที่เบรย์ แบรคซตัน และซัลลิแวน (Bray, Braxton and Sullivan. 1999 : 645-657) ศึกษาพบว่าลักษณะการจัดการกับความเครียดในสถานศึกษามีอิทธิพลอย่างสูงต่อการปรับพฤติกรรมของผู้เรียน

2. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามเพศ พบว่าทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตชายและนิสิตหญิงในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างมีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีความเข้มแข็ง มีวินัยในตน และมีศักยภาพทางวิชาการทำให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้สำเร็จและความสำเร็จในเบื้องต้นนี้ ส่งผลต่อเนื่องให้นิสิตมีแรงจูงใจในการที่จะมานะบากบั่นศึกษาเล่าเรียนต่อมา นอกจากนี้การศึกษาเล่าเรียนร่วมกันในมหาวิทยาลัยกับเพื่อนนิสิตทั้งหญิงและชายอาจสร้างความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม อันเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในระดับที่จะมุ่งไปสู่การมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองซึ่งอยู่ในระดับถัดขึ้นไปตามแนวทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow. 1970) อนึ่ง โดยธรรมชาติของวัยรุ่นมักต้องการที่จะอยู่กับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันกับตน เริ่มมีการคบเพื่อนในวงกว้างขึ้น เพิ่มจำนวนสมาชิกที่เป็นเพื่อนต่างเพศเข้ามาในกลุ่มซึ่งเดิมมีเฉพาะเพศเดียวกัน และมักจะปรึกษาเพื่อนในกลุ่มเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นเพราะเพื่อนมักจะให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก (Brown, Eicher and Petrie. 1986 : 73-96) การได้รับแรงสนับสนุนทางจิตใจและทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนในลักษณะใกล้เคียงกัน รวมทั้งความเป็นอิสระในตนจากการที่ครอบครัวมักจะผ่อนคลายความเข้มงวดลงเมื่อนิสิตเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอาจส่งผลให้นิสิต โดยเฉพาะนิสิตหญิงได้พัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นในระดับที่ไม่แตกต่างจากนิสิตชายก็เป็นได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บราวน์, ไอเซอร์ และ เพทรี (Brown, Eicher and Petrie. 1986 : 73 -96) ที่พบว่าวัยรุ่นมักจะนำปัญหาไปปรึกษาเพื่อน ๆ เพราะเพื่อน ๆ มักให้คำแนะนำที่วัยรุ่นพอใจ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาพบว่า นิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาไม่พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตในแต่ละสาขาวิชาส่วนใหญ่ต่างมีความรู้สึกว่าได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบและสอดคล้องกับความสามารถของตนเอง หากบุคคลได้ทำหรือได้เป็นในสิ่ง

ที่ตนเองอยากจะทำหรืออยากจะเป็นจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น จึงอาจเป็นไปได้ที่เมื่อนิสิตได้เรียนในสาขาวิชาชีพตามที่ตนตั้งใจไว้และเชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีความสนใจที่จะแสวงหาข้อมูลทางวิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถดำรงตน ในสถานะบัณฑิตผู้จบวิชาชีพนั้น ๆ ได้อย่างเต็มภาคภูมิ ต่างก็รู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับใกล้เคียงกัน ดังที่แคมป์เบล และคณะ (Campbell et al. 1996 : 141-156) กล่าวว่า ความรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลรู้ว่าสิ่งใดที่ตนชอบหรือมีความสำคัญสำหรับตนและตนมีความสามารถในการที่จะบรรลุในสิ่งที่ตนชอบหรือให้ความสำคัญนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ โบมไมสเทอร์ (Baumeister. 1991 : 349 – 380) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของบุคคลจะเห็นได้จากความสัมพันธ์ระหว่างตนที่แท้จริงกับตนในอุดมคติ

4. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตพบว่า นิสิตที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก ปานกลาง และน้อย ต่างมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต โดยรวมทุกด้านไม่พบว่าแตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ในด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตน้อยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนิสิตกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลางและมาก และยังพบว่านิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตปานกลาง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน และจากการพิจารณาในรายละเอียดพบว่านิสิตกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากมีความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อาจกล่าวได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองของนิสิต อิทธิพลดังกล่าวอาจเนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมากส่งผลให้นิสิตได้มีโอกาสพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนิสิตจากกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความสนใจ ร่วมกันมีความรู้สึกว่าคุณค่าได้รับการยอมรับจากกลุ่ม (Group Identity) ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมนิสิตได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อนิสิตไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนทางวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตช่วยทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ซึ่งไม่อาจฝึกฝนขึ้นได้ในห้องเรียนในการจัดกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการพัฒนา นิสิตให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความสามารถ ความเป็นผู้นำการตัดสินใจ การปรับปรุงบุคลิกภาพ การฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยผ่านกระบวนการทางสังคมของการเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกฝนด้านเชาวน์ปัญญาเชิงอารมณ์ เป็นต้น การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตจึงอาจมีส่วนเสริมสร้างให้นิสิตได้พัฒนาตนและสร้างเอกลักษณ์ของตนขึ้น นิสิตเกิดความรู้สึกพึงพอใจ

มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเห็นว่าตนเองเป็นผู้มีคุณค่ามีประโยชน์ต่อสังคม และเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนๆ และอาจารย์ มีความภาคภูมิใจในตนเองอย่างที่ตนเป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทาจเฟล (Tajfel, 1978) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลได้รับการยอมรับจากกลุ่มทำให้บุคคลรู้สึกต่อตนเองในทางบวก (Positive self image) การจัดตนเองอยู่ในกลุ่มทำให้เกิดความภาคภูมิใจในกลุ่มของตนและเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมนิตินิตยังเป็นโอกาสที่นิตินิตได้เรียนรู้การเผชิญปัญหาและพยายามหาทางแก้ไขปัญหาของตนเมื่ออยู่ในกลุ่มบุคคลที่ต่างกันในการทำกิจกรรม ซึ่ง เบดนาร์, เวลส์ และ พีเทอร์สัน (Bednar, Wells, and Peterson, 1989) กล่าวว่า ในการพยายามหาทางแก้ไขปัญหาโดยไม่หลบเลี่ยงวัยรุ่นมักจะมีปัญหาในสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงและหาทางแก้ไขอย่างตรงไปตรงมาไม่แก้ตัว ผลที่ตามมาคือจะทำให้มีการประเมินตนเองในทางบวก ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเองและการมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและมีความรู้สึกภูมิใจในตนเองที่สามารถเผชิญปัญหาได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตามนิตินิตส่วนหนึ่งอาจจะยังเห็นว่ากิจกรรมนอกชั้นเรียนต่าง ๆ อาจทำให้เสียเวลามากเกินไป และไม่ได้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อนิตินิตมากนัก การเข้าร่วมกิจกรรมนิตินิตทำให้นิตินิตต้องใช้พลังงาน พลังใจ เวลา และทุนทรัพย์ การทุ่มเทในด้านกิจกรรมมากเกินไปอาจมีผลต่อกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนก็ได้ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬามาก อาจทำให้เหนื่อยเพลียต้องพักผ่อนเป็นเวลานาน ทำให้ทำงานส่งอาจารย์ไม่ทัน หรืออาจว่างในชั้นเรียน เป็นต้น อาจเป็นเหตุให้เรียนไม่ทันเพื่อน และมีปัญหากับผู้ปกครองที่มุ่งเน้นพัฒนาการทางวิชาการของนิตินิตมากกว่าอย่างอื่น อาจทำให้นิตินิตเกิดความรู้สึกสับสน และขาดกำลังใจในการเรียน และอาจส่งผลให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลงได้

5. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิตินิตจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองพบว่า นิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยรวมทุกด้านไม่พบว่า นิตินิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป นิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างจากนิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ คือ แบบเข้มงวด แบบละเลย และแบบตามใจต่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าในด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดานิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับแบบตามใจ และนิตินิตที่ผู้ปกครองมีการเลี้ยงดูแบบละเลยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนิตินิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบตามใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการพิจารณารายละเอียดในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป พบว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการวางแผนอนาคต นอกจากนี้ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย มักจะเคารพในสิทธิของบุตร เช่น การไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของบุตรเกินไป การยอมให้บุตรตัดสินใจเองในบางโอกาส และการรับฟังความคิดเห็นของบุตรเสมอไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในเชิงบวกหรือลบ จึงอาจส่งผลให้นิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของบิดามารดา รู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของครอบครัวและส่งผลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ คูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith. 1967) ได้ศึกษาในกลุ่มเด็กชาย และพบว่าคุณลักษณะด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้แก่ การแสดงออกซึ่งความรัก การสนใจได้ถามปัญหาการมีความสัมพันธ์ที่ดีในบ้าน การร่วมกิจกรรมภายในครอบครัว การให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น การกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนและยุติธรรม และการที่ผู้ปกครองใช้กฎที่ตั้งขึ้นร่วมกันนี้ในการปกครองบุตร รวมทั้งการกำหนดขอบเขตที่บุตรจะสามารถตัดสินใจเองได้อย่างอิสระ โดยที่คุณลักษณะเหล่านี้เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าเป็นคุณลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานในทำนองเดียวกันของแลมบอร์นและคณะ (Lamborn, Mounts, Steinberg, and Dornbusch, 1991 : 1049 – 1065) ที่ศึกษากับทั้งเด็กชายและเด็กหญิงและปรากฏผลที่สอดคล้องกับงานของคูเปอร์สมิทซ์ สำหรับด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ซึ่งจะเห็นว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีการ อบรมเลี้ยงดูแบบตามใจกับแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองด้านนี้สูงกว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยกับแบบเข้มงวดนั้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของคูเปอร์สมิทซ์ (Coopersmith. 1967) เช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของโบมรินด์ (Boumrind. 1971) ว่าผู้ปกครองควรจะอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยการพัฒนากฎระเบียบร่วมกันและให้ความรักแก่บุตรแทนที่จะดูต่ำกว่ากลัวหรือห่างเหิน สอนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจนั้น แมคคอบีกับมาร์ติน (Maccoby, and Martin. 1983) ให้ข้อคิดไว้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจถึงแม้จะทำให้ผู้ปกครองกับบุตรมีความสัมพันธ์กันสูงและบุตรอาจมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความคิดริเริ่ม แต่บุตรมักจะขาดความนับถือผู้อื่นและขาดการควบคุมตนเองซึ่งจะมีผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในเวลาต่อมา ดังนั้นแม้สังคมไทยจะมีคุณลักษณะความเกรงใจอยู่ในตัวบุคคลแต่การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจก็อาจส่งผลดังที่เกิดในประเทศตะวันตกได้เช่นกัน

6. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ปานกลาง และต่ำ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้านจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น นิสิตที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันเมื่อมารวมกันอยู่ในสังคมมหาวิทยาลัยหรือในกลุ่มเพื่อนเดียวกันต่างมีการปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยเหมือนกัน เช่น การสวมเครื่องแบบนิสิต เป็นต้น การได้รับบริการจากทางมหาวิทยาลัยตามลำดับก่อน - หลัง การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อลูกศิษย์อย่างเสมอภาคอาจทำให้การเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจในหมู่นิสิตไม่ปรากฏชัดเจนนัก นอกจากนี้การเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของตนกับบุคคลอื่นอาจนำมาซึ่งความไม่สบายใจ ดังที่ ไมเออร์ส (Myers. 1992) กล่าวว่า การเปรียบเทียบวิถีชีวิตของตนกับวิถีชีวิตของคนร่ำรวยมีชื่อเสียงจะทำให้บุคคลรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง ส่งผลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำลง ดังนั้นบุคคลจึงมักจะเปรียบเทียบตนเองทางสังคมกับบุคคลที่มีสถานภาพด้อยกว่าเพื่อทำให้ตนมีความรู้สึกต่อตนเองดีขึ้น (Osborne. 1996 : 67 - 77) กรณีเช่นนี้อาจเกิดขึ้นได้กับนิสิตที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่าก็เป็นได้ ทั้งนี้ คอลลินส์ (Collins. 1996) กล่าวว่า แม้การเปรียบเทียบตนกับผู้ที่อยู่ในสถานะทางสังคมดีกว่าตนช่วยให้ได้เรียนรู้ว่าตนที่แท้จริงอยู่ในสถานะใด แต่ในกรณีการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแล้วไม่ควรนำสิ่งที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดอยู่แล้วมาเปรียบเทียบกัน

7. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมทุกด้าน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมทุกด้านพบว่า นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแตกต่างกันในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดาและด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการพิจารณารายละเอียดในการเปรียบเทียบโดยรวมทุกด้านพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และจากการพิจารณารายละเอียดในด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป และด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัว และความสัมพันธ์กับบิดามารดา ปรากฏผลในลักษณะเดียวกัน ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้ อาจเนื่องจากการที่นิสิตประเมิน

ตนเองในมิติที่ตนเห็นว่ามีคุณค่าและให้ความสำคัญ และในบางครั้งบุคคลจะประเมินตนเอง เทียบกับมาตรฐานของความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นผู้ ที่ให้คุณค่าแก่ความสำเร็จทางการเรียนสูงและตั้งความหวังกับตนเองเทียบกับมาตรฐานที่สูงมาก หากผลการเรียนที่แม้จะอยู่ในระดับสูงแต่ยังไม่ถึงระดับที่ตนคาดหวังไว้ ก็อาจส่งผลให้ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดต่ำลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ โรเจอร์ส (Rogers, 1951) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของบุคคลขึ้นอยู่กับระดับของความแตกต่างระหว่างตนที่แท้จริง (Real Self) กับตนอย่างที่ต้องการจะเป็นหรือตนในอุดมคติ (Ideal Self) ดังนั้นหากนิสิตรู้สึกว่ามี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ตนคาดหวังไว้ก็เป็นไปได้ที่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะลดต่ำลง ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อาจให้คุณค่าแก่ความสำเร็จทางการเรียนปานกลาง และในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับ การทำกิจกรรมนิสิต การเล่นกีฬา การเป็นที่รักของเพื่อน เป็นต้น การประสบความสำเร็จใน ด้านต่างๆ เหล่านี้อาจมีความหมายต่อนิสิตกลุ่มนี้มากกว่าและส่งผลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าใน ตนเองมากขึ้น นอกจากนี้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอาจใช้กลยุทธ์การ เปรียบเทียบทางสังคมกับกลุ่มที่ด้อยกว่า เช่น กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเพื่อสร้าง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากขึ้นและส่งผลให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองดีขึ้นก็เป็นได้ สำหรับ ด้านทักษะต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อนซึ่งพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และสูง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจเนื่องจาก การประเมินตนเองของนิสิตเทียบกับมาตรฐานที่ตนกำหนดไว้เช่นกัน ดังแนวทางทำนาย พฤติกรรมของ ออสบอร์น (Osborne, 1996 : 44 – 45) ที่กล่าวว่าถ้าบุคคลรู้สึกว่ามี ความแตกต่างระหว่างตนตามที่เป็นจริงกับตนในอุดมคติและถ้าการประเมินตนเองนั้นได้รับการยืนยัน จากกลุ่มเพื่อนจะทำให้บุคคลตระหนักถึงความแตกต่างและริหาทางป้องกันตนเองโดยการ ใช้คำพูดและการกระทำต่างๆ แต่ถ้ายากแล้วไม่ได้ผลบุคคลอาจหลีกเลี่ยงสถานการณ์นั้นๆ เพราะทำให้บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำลง กรณีดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ กับกลุ่มนิสิต ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่ง มรัค (Mrak, 1995) เสนอว่าอาจปรับปรุงได้โดยการ กำหนดมาตรฐานที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนเองเพื่อสร้างความสำเร็จให้ เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ในระดับปานกลางในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน ดังนั้นมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึง

ควรจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจุดมุ่งหมายและแรงจูงใจทางการศึกษาของนิสิต เนื่องจากจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมให้นิสิตมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้น หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการตระหนักรู้ตน การกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน และการแข่งขันกับตนเองแทนการแข่งขันกับบุคคลอื่น การยอมรับตนเองทั้งในทางเด่นและด้อย และพยายามพัฒนาจุดเด่นของตนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานของนิสิตแต่ละคน

2. ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต โดยที่กลุ่มนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตมาก มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่านิสิตกลุ่มอื่นๆ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรจัดกิจกรรมนิสิตให้มีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาของนิสิตโดยมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆให้นิสิตได้ทราบอย่างรวดเร็วและทั่วถึง มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเน้นให้นิสิตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น เพื่อส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเป็นผู้มีคุณค่าของนิสิตให้มากขึ้น

3. ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตในระดับสูง และในขณะเดียวกันการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด แบบตามใจ และแบบละเลย มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตในระดับปานกลางมหาวิทยาลัยจึงควรสอดส่องและเอาใจใส่ ดูแล นิสิตในสามกลุ่มหลังนี้ให้มากขึ้น โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นรายบุคคลโดยผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้นิสิตได้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสม

4. ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต โดยที่นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ากว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ดังนั้นการสนับสนุนให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกำหนดจุดมุ่งหมาย และกำหนดมาตรฐานสำหรับตนเองให้เหมาะสม มีการสำรวจคุณลักษณะเด่นของตนเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น จึงเป็นแนวทางที่มหาวิทยาลัยให้ความสนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตที่ส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิต
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลย แบบเข้มงวดและแบบตามใจ เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการของนิสิตเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ใน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกช ศิริ. (2536). *การศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุมจินต์ สัตต์ทุกข์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ดันจรรย์านนท์. (2540). *ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์ศรี เปานิล. (2526). *บรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยี่สุน เสรีบุรณะพงศ์. (2526). *การศึกษาปัญหาส่วนตัว สังคม และการเรียนของนิสิตต่างจังหวัด ซึ่งกำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวดี บุญดวงศรี. (2539). *การแก้ปัญหาการปรับตัวของนิสิตในหอพักด้วยการให้คำปรึกษารายกลุ่ม*. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ อรุณรัตน์. (2542). *สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา*. รายงานการวิจัย (ศึกษาศาสตร์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bandura, A. (1991). "Self-Regulation of Motivation through Anticipatory and Self-Reactive Mechanisms," In. R.A.Dienstbier (Ed). *Perspectives on Motivation*. p. 69-164. Nebraska Symposium on Motivation. Lincoln : University of Nebraska Press.

- Barry, P. (1989). *Psychosocial Nursing : Assessment and Intervention Care of the Physically Ill Person*. PA : J.B.Lippincot Co.
- Baumeister, R.F. (1991). "self – Concept and Identity, In V.J. Derlega, B.A. Winstead, and W.H. Jones (Eds.)," *Personality : Conternporary Theory and Research* p. 349 – 380. .Chicago : Nelson – Hall.
- Baumeister, R. and Leary, M. (1995). "The Need to Belong : Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation," *Psychological Bulletin*. 117(3): 497 – 529.
- Baumgardner, A. (1990) "To Know Oneself is to Like Oneself : Self – Certainty and Self – Affect," *Journal of Personality and Social Psychology*. 58: 1062 – 1072.
- Baumrien, D. (1971). "Corrent Patterns of Perental Authority," *Developmental Psychology Monograph*. 4(1).
- Bednar, R.I., Wells, M.G. and Peterson, S.R. (1989). *Self – Esteem : Paradoxes and Innovation in Clinical Theory and Prachice*. Washionton, DC : Ameican Psychological Association.
- Boggs, K. and Arnold, E. (1989) *Interpersonal Relationship Professional Communication Skill for Nurse*. W.B.Saunders.
- Branden, N. (1981). *The Psychology of Self – Esteem*. New York : Bantam Books.
- Bray, N.J., Braxton, J.M. and Sullivan, A.S. (June, 1999) "The Inflecence of Stress – Related Strategies on College Students Departure Decisions," *Journal of College Student Development*. 40(6) : 615 – 657.
- Brockner, J. (1979). "The Effects of Self – Esteem, Success – Failure, and Self Consciousness on Task Performance," *Journal of Personality and Social Psychology*. 37 : 1732 – 1741.

- Brown, B.B., Eiches, S.A., and Petsic, S. (Jan, 1986). "The Importance of Peer Affiliation in Adolescence," *Journal of Adolescence*. 9(1) : 73 – 96.
- Bruno, F. (1983). *Adjustment and Personal Growth : Seven Pathway*. New York : John Wiley and Son.
- Compbell, J.D., et al. (1996). Self – Concept Clarity : Measurement, Personality correlates and Cultural Boundaries," *Journal of Personality and Social Psychology*. 70 : 141 – 156.
- Carpenito, L. (1983). *Nursing Diagnosis : Application to Clinical Practice*. PA : J.B. Lippincott co.
- Carver, C. (1979). "A Cybernetic Model of Self – Attention Process," *Journal of Personality and Social Psychology*. 37 : 1251 – 1281.
- Collins, R.L. (1996). "For Better of Worse : The Impact of Upward Social Comparison on Self – Evaluations," *Psychological Bulletin*. 119 : 51 – 69.
- Coopersmith, S. (1967). *The Antecedents of Self – Esteem*. San Francisce : W.H. Freeman.
- Coopersmith, S. (1981). *The Antecedents of Self – Esteem*. Palo Alto, CA : Consulting Psychologist Press.
- _____. (1984). *SEI : Self – Esteem Inventories*. 2nd ed. Palo Alto, CA : Consulting Psychologist Press.
- Cronbach, L. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York : Harper and Row.
- Crouch, M. and Straub, V. (1983, August). "Enhancement of Self – Esteem in Adults," *Family Community Health*. 6 : 65 – 78.
- Driever, M. (1976). "Problem of Low Self – Esteem," In Roy, S. (Ed.) *Introduction to Nursing : An Adaptation Model*. NJ : Prentice – Hall.
- Dweck, C. (1991). "Self – Theories and Goals : Their Role in Motivation Personality, and Development," In R.A. Dienstbier (Ed.). *Perspectives on Motivation*. p. 199 - 235
Nebraska Symposium on Motivation. Lincoln : University of Nebraska Press.

- Franken, R. and Prpich, W. (1996) "Dislike of Completion and the Need to Win :
Self – Image Concerns, Performance Concerns and the Distraction of Attention,"
Journal of Behavior and Personality. 11 : 695 – 712.
- Heatherton, T. and Polivy, J. (1991) "Development and Validation of A Scale Measuring
State Self – Esteem," *Journal of Personality and Social Psychology*. 60, 895 – 910.
- Hirst, S. and Metcalf, B. (1984, February) "Promoting Self – Esteem," *Journal of
Gerontological Nursing*. 10(2) : 72 – 77.
- Ferguson, G. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. New York :
McGraw – Hill.
- Harter, S. (1990) "Causes, Correlates and the Functional Role of Global Self Worth : A
Life – Span Perspective," In R.J. Sternberg and J. Kolligian. Jr.(Eds.)
Competence Considered. p. 67-97. New Haven, CT : Yale University Press.
- Johnson, D. and Johnson, R. (1979) *Educational Psychology*. Englewood Cliffs : NJ
: Prentice – Hall.
- Kalellis, P. (1982) *A New Self – Image : Restoring a Positive Sense of Self*. TX :
Argus Communications.
- Krejcie, R. and Morgan, D. (1970) "Determining Sample Size for Research Activities,"
Educational and Psychological Measurement. 30 : 607 – 610.
- Kruse, S. and Louis, K. (1997) "Teacher Teaming in Middle Schools : Dilemmas for a
School wide Community," *Educational Administration Quarterly*.
XXXIII(3) : 261 – 289.
- Lamborn, S.D., et al. (1991). "Patterns of Competence and Adjustment among Adolescents from
Authoritative, Authoritarian, Indulgent, and Neglectful Families," *Child
Development*. 62 : 1049 – 1065.
- Lazarus, R. (1991). *Emotion and Adaptation*. New York : Oxford University Press.

- Maccoloy, E.E. and Martin, J.A. (1983). "Socialization in the Context of Family : Parent – Child Interaction," In P.H. Mussen (Ed.). *Handbook of Child Psychology*. Vol.4. New York : Wiley.
- Mascolo, M., and Fischer, K. (1995) "Developmental Transformations in Appraisals for Pride, Shame, and Guilt," In J.P. Tangney and K. Fischer (Eds.) *Self – Conscious Emotions : The Psychology of Shame, Guilt, Embarrassment, and Pride*. New York : Guildford Press.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : harpes and Row.
- McClelland, D. (1985) *Human Motivation*. Glenview, IL : Scott, Foresman.
- Meneil, E. (1975) *The Psychology of Being Human*. New York : Harper and Row.
- Mruk, C. (1995). *Self – Esteem : Research, Theory, and Practice*. New York : Springer.
- Myers, D.G. (1992). *The Pursuit of Happiness : Who is Happy – and Why*. New York : William Mossow.
- Osborne, F. (1996) *Self : An Eclectic Approach*. Boston : Allyn and Bacon.
- Palladino, C. (1994) *Developing Self – Esteem : A Positive Guide for Personal Success*. CA : Crisp Books.
- Resnick, M., et al. (1997). "Protecting Adolescents from Harm," *JAMA*. 178(10) : 823 – 832.
- Roger, C. (1959) "A Theory of Therapy, Personality and Interpersonal Relationships as Developed in the Client – Centered Framework," *Psychology : A Study of Science*. New York : Mc Graw – Hill.
- Rogers, C.R. (1951). *Client – Centered Therapy*. Boston : houghton Mifflin.
- Rogers, C. (1964) *Client – Centered Therapy : Its Current Practice, Implications, and Theory*. Boston : Houghton Mifflin.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the Self*. New York : Basic Books.

- Ryam, R., Stiller, J. and Lynch, J. (1994) "Representations of Relationships to Teachers Parents and Friends as Predictors of Academic Motivation and Self – Esteem," *Journal of Early Adolescence*. 14(2) : 226 – 249.
- Snyder, C., et al. (1991). "The Will and the Ways : Development and Validation of an Individual Differences Measure of Hope," *Journal of Personality and Social Psychology*. 60 : 570 – 585.
- Storm, C. and Storm, T. (1987). "A Taxonomic Study of the Vocabulary of Emotions," *Journal of Personality and Social Psychology*. 53 : 805 – 816.
- Sundeen, S, et al. (1994) *Nurse – Client Interaction : Implementing the Nursing Process*. St. Louis, MO : Mosby Books.
- Swann, W. (1996). *Self – Traps : The Elusive Quest for Higher Self – Esteem*. New York : W. H. Freeman.
- Taft, L. (1985, October). "Self – Esteem in Later Life : A Nursing Perspective," *Advance in Nursing Science*. 8(10) : 77 – 84.
- Taifel, H. (1978). "The Achievement of Group Differentiation," In H. Tajfel (Ed.), *Differentiation between Social Groups : Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations*. London : Academic Press.
- Tangney, J., Burggraf, S. and Wagner, P. (1995) "Shame – Proneness. Guilt – Proneness, and Psychological Symptoms," In J. Tangency and K. Fischer (Eds.) *Self – Conciuous Emotions : The Psychology of Shame, Guilt, Embarrassment, and Pride*. p. 343 – 367. New York : Guildford Press.
- Tinto, V. (1993). *Leaving College : Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition*. Chicago : University of Chicago Press.

Watson, M., Battistich, V, and Soloman, D. (1997). "Enhancing Student' Social and Ethnical Development in School : An Intervention Program and Its Effects," *International Journal of Educational Research*. 27 : 571 – 586.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ นายณฤพนธ์ สีแสด
ตำแหน่ง นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 6
สังกัด ฝ่ายแนะแนวและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ อาจารย์ราชนันท์ บุญธิมา
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ อาจารย์สมศรี ทองนุช
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด สถาบันราชภัฏสกลนคร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๑17๕ วันที่ ๔ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์จรัสวรรณ สกกุลคู และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมรพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนามรงค์ และ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๕๑๔๐

วันที่ ๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าฝ่ายแนะแนวและให้คำปรึกษา

เนื่องด้วย นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์จาร์วรรณ สกุลคู และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมวรพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายณฤพณ์ สีเสด นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 6 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามให้ นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๑177

วันที่ ๔ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์จรรุวรรณ สกุลกุ และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมรพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในครั้งนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ราชนันท์ บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๑๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุยมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์จรรวรงค์ สกฤต และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมวรพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมศรี ทองนุช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ให้ นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความเห็นเกี่ยวกับตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. สาขาวิชาที่ศึกษา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิทยาศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์)

วิทยาศาสตร์สุขภาพ (แพทยศาสตร์, เกษษศาสตร์, พยาบาลศาสตร์, ทันตแพทยศาสตร์, สหเวชศาสตร์, พลศึกษา)

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์, ศึกษาศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์)

3. การเข้าร่วมกิจกรรมนิติต

เข้าร่วมกิจกรรมนิติตมาก (เข้าร่วมมากกว่าร้อยละ 70 ของกิจกรรมขึ้นไป)

เข้าร่วมกิจกรรมนิติตปานกลาง (เข้าร่วมประมาณร้อยละ 40 – 70 ของกิจกรรม)

เข้าร่วมกิจกรรมนิติตน้อย (เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 40 ของกิจกรรม)

4. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

แบบตามใจ

แบบละเลย

แบบประชาธิปไตย

แบบเข้มงวด

5.ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ไม่มีหนี้สิน มีเงินเก็บ

ครอบครัวมีรายได้พอ ๆ กับรายจ่าย อาจมีเงินเหลือเก็บบ้าง ไม่มีหนี้สิน

ครอบครัวมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย มีหนี้สิน

6. คะแนนเฉลี่ยสะสม

เท่ากับหรือสูงกว่า 3.00

ระหว่าง 2.50 - 2.99

ต่ำกว่า 2.50

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

กรุณาอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด
แต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ
ไม่เหมือนกัน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
1	ท่านไม่ค่อยหวั่นไหวต่อเหตุการณ์ ต่างๆ						☐
2	ท่านรู้สึกลำบากใจในการพูดหน้า ชั้นเรียน						☐
3	โดยทั่วไปท่านสามารถตัดสินใจได้ ด้วยตนเอง						☐
4	ใครอยู่ใกล้ท่านก็พลอยมีความสุข ไปด้วย						☐
5	ท่านรู้สึกหงุดหงิดเมื่ออยู่ที่บ้าน						☐
6	ท่านต้องใช้เวลาานกว่าจะคุ้นเคย กับสิ่งใหม่ๆ						☐
7	ท่านเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน ๆ						☐
8	บิดามารดาเข้าใจความรู้สึกของท่าน						☐
9	ท่านไม่ค่อยชอบนำปัญหาหนัก ๆ มาขบคิด						☐
10	บิดามารดาตั้งความหวังในตัวท่าน สูงเกินไป						☐
11	ท่านมักต้องพบกับความลำบากใจ อยู่เป็นประจำ						☐

ระดับความคิดเห็น

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
12	ชีวิตของท่านเต็มไปด้วยความ สับสนวุ่นวาย						☐
13	เพื่อนๆ มักก๊อญตามความคิดของ ท่าน						☐
14	ท่านรู้สึกว่าคุณเองต่ำต้อย						☐
15	บ่อยครั้งที่ท่านอยากออกจากบ้านไป ไกลๆ						☐
16	ท่านรู้สึกหงุดหงิดบ่อยเมื่ออยู่ที่ มหาวิทยาลัย						☐
17	เมื่อเทียบกับคนส่วนใหญ่แล้วท่าน หน้าตาไม่เก๋อญดี						☐
18	บิดามารดาเข้าใจท่าน						☐
19	คนอื่นๆ ได้รับการชื่นชมมากกว่าตัว ท่าน						☐
20	ท่านรู้สึกว่าบิดามารดาเข้ามา วุ่นวายกับชีวิตของท่าน						☐
21	บ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกท้อแท้กับการ เรียน						☐
22	ท่านรู้สึกอยากเป็นคนอื่นอยู่บ่อยๆ						☐
23	ท่านไม่สามารถจะเป็นที่พึ่งของใคร ได้						☐
24	ท่านไม่เคยวิตกกังวลใจในเรื่องใดๆ เลย						☐
25	ท่านมีความมั่นใจในตนเอง						☐
26	ท่านเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนรอบข้าง						☐
27	ท่านรู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกัน กับบิดามารดา						☐

ระดับความถี่เห็น

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
28	ท่านมักจะนั่งใจลอยบ่อยๆ						☐
29	ท่านอยากจะเป็นเด็กกว่านี้						☐
30	ท่านทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ						☐
31	ท่านต้องมีคนมาคอยบอกเสมอว่า ท่านต้องทำอะไรบ้าง						☐
32	ท่านมักเสียใจในสิ่งที่ทำไปแล้ว						☐
33	ท่านไม่เคยมีความสุขเลย						☐
34	ไม่ว่าจะทำอะไรท่านจะทำอย่างเต็ม ความสามารถ						☐
35	โดยปกติท่านสามารถดูแลตัวเองได้						☐
36	ท่านเป็นคนที่ค่อนข้างมีความสุข						☐
37	เมื่อท่านรู้จักกับใครท่านมักจะมอง เขาในแง่ดีเสมอ						☐
38	ท่านรู้จักตัวเองดี						☐
39	เมื่อท่านอยู่บ้านไม่มีใครใส่ใจกับ ท่านมากนัก						☐
40	ท่านไม่เคยถูกคว่ำเลย						☐
41	ท่านสามารถตัดสินใจและยึดมั่นอยู่ กับการตัดสินใจนั้น ได้โดย ไม่เปลี่ยนแปลงง่ายๆ						☐
42	ถ้าท่านเป็นเพศตรงข้ามกับ ที่เป็นอยู่คงจะดีกว่านี้						☐
43	บางครั้งท่านรู้สึกไม่ชอบคนบางคน โดยไม่มีสาเหตุ						☐
44	ท่านไม่เคยประหม่าเลย						☐
45	บ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกเคอะเขิน อับอาย						☐
46	เพื่อนๆ วิพากษ์วิจารณ์ท่านอยู่เป็น ประจำ						☐

ระดับความคิดเห็น

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
47	ท่านพูดความจริงเสมอ						☐
48	อาจารย์ทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณไม่ดี เท่าที่ควร						☐
49	ท่านไม่ใส่ใจว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับ ท่านบ้าง						☐
50	ท่านไม่เคยทำอะไรประสบความสำเร็จ						☐
51	ท่านอารมณ์เสียง่ายเมื่อถูกว่ากล่าว						☐
52	ท่านรู้เสมอว่าควรพูดอะไรกับผู้อื่น						☐

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ก

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

ตาราง ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.14	17	4.81	33	2.58
2	2.55	18	3.03	34	4.92
3	2.66	19	3.24	35	3.76
4	2.94	20	3.08	36	3.44
5	3.18	21	2.49	37	2.93
6	3.70	22	2.88	38	2.88
7	3.82	23	2.93	39	2.45
8	3.46	24	3.00	40	2.77
9	2.53	25	3.72	41	3.15
10	2.94	26	2.46	42	3.21
11	2.88	27	2.98	43	3.97
12	3.00	28	2.79	44	2.99
13	3.72	29	3.06	45	3.02
14	2.49	30	3.11	46	3.69
15	2.98	31	3.44	47	3.57
16	2.79	32	3.57	48	2.88
				49	3.92
				50	3.03
				51	3.49

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้านทัศนคติต่อตนเองโดยทั่วไป	0.953
ด้านทัศนคติต่อตนเองในครอบครัวและความสัมพันธ์กับบิดามารดา	0.841
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสถาบันการศึกษาและทางวิชาการ	0.802
ด้านทัศนคติต่อตนเองในสังคมและกลุ่มเพื่อน	0.806
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	0.964

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวนภาพร เอื้ออุปถัมภ์
 วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2517
 สถานที่เกิด โรงพยาบาลหัวเจี้ยว กรุงเทพฯ
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 546/39 ซอย 40 ถนนสาธุประดิษฐ์
 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพฯ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
 โรงเรียนนนทรีวิทยา
 พ.ศ. 2541 วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกคอมพิวเตอร์
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 พ.ศ. 2546 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ